

MŪSU SPARNAI

OUR WINGS — Lithuanian Protestant Journal
PUBLISHER — Lith. Evangelical Reformed Church in Exile
EDITOR — Halina Dilys
ADDRESS — 1942 N. Spaulding Ave., Chicago 47, Illinois

T U R I N Y S

	Psl.
Laisvė (viršelis) — Dail. R. Tinfavičius	
Jono Kalvino 450 metų jubiliejus	1
Generalinio Superintendente K. Kurnatausko sveikinimas Sinodui	3
Trims šimtmečiams praslinkus — V. K.	4
Kun. A. Balčiauską prisiminus — E. Gerulis	9
Mūsų bendratikiai Vengrijoje — Kun. S. Neimanas	13
Katalikų bažnyčios padėtis pasaulyje — V. Daratėnas	15
Prisiminimai iš nepriklausomybės kovų laikotarpio — P. B.	21
Debesėliai — M. Zablockas	23
Bus veltui — M. Zablockas	23
Balsas iš Afrikos — H. Yčaitė-Petkus	26
Šis tas apie simfoninį orkestrą — V. Jakubėnas	30
Kas gi tie kuratoriai ir kokia jų paskirtis praeity ir dabar — P. B.	34
Mūsų parapija — J. Čigas	37
Kronika ir žinios	38

MŪSŲ SPARNAI — Lietuvių protestantų žurnalas

LEIDĖJAS — Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčia Tremtyje

VYR. ŽURNALO VADOVYBĖ — P. Bružas, H. Dilienė, E. Gerulis, P. Kuginys ir
M. Plepys

REDAKTORIUS — Halina Dilienė

REDAKCIJOS ADRESAS — 1942 N. Spaulding Ave., Chicago 47, Illinois

ADMINISTRATORIUS IR KASININKAS — Petras Kuginys

ADMINISTRACIJOS ADRESAS — 1844 W. School Street, Chicago 13, Illinois

EKSPEDITORIAI — Erika Jūratė Dilytė ir Dalia Tilindytė

Tiražas 1000 egz.

MŪSU SPARNAI

KRIKŠČIONISKOS MINTIES LIETUVIŲ EVANGELIKŲ
REFORMATŲ ŽURNALAS

Nr. 10, VI metai

1959 m. rugpiūtis

Jonas Kalvinas

JONO KALVINO 450 METŲ GIMIMO JUBILIEJUS

Šių metų liepos mėn. 10-tą dieną sukako 450 metų nuo didžiojo Ženevos reformatoriaus Jono Kalvino gimimo. Visas evangeliškas pasaulis, o ypačiai Ženeva, iškilmingai mini gimimą vyrą, kuris buvo Dievo pašauktas protestantiškų idėjų kurti. Šis jubiliejus kartu su viso pasaulio evangelikais ir mums lietuviams ev. — reformatams yra nepaprastai svarbus ir reikšmingas. Nemirtingas Kalvino veiklas „Christianae religionis instituto“ (pirmoji laida 1536 m.) yra mūsų religinių pažiūrų pagrindas.

Šiandie, praėjus 400 metų nuo Kalvino veiklos kaip teologo ir svarbiausia kaip reformatoriaus, tiksliai žinome, kokį turta esame iš jo gavę. Be Kalvino paskutiniųjų 4 šimtmečių istorija būtų nukrypusi visiškai kitokia linkme.

Šiame trumpame straipsnyje neįmanoma išsamiai apibudinti Kalvino gyvenimo ir jo mokslo reikšmės žmonijai. Galime tik bendrais bruožais nušviesti kelis svarbesnius punktus, charakterizuojančius Ženevos protestantizmą.

Iš reformatoriaus Jono Kalvino gyvenimo ir veiklos žinome, kad jam visų pirma rūpėjo sukurti naują žmogų: — žmogų, kuris teturėtų vieną tikslą: „Tarnauti Dievui“. „Soli Deo Gloria“ privalo būti svarbiausiu kiekvieno krikščionies gyvenimo pagrindu. Calvinui religija yra patvirtinimas fakto, kad žmogaus valia, jo siekimai, jo mintys, visas jo gyvenimas priklauso nuo Dievo, kaip Kūrėjo.

Tam Kūrėjui žmogus privalo būti visiškai paklusnus, nes Jis žmogų sutvėrė. Tas dėsniš neatitolino Kalvino nuo gyvenimo. Jis nenorėjo sukurti žmogaus egzistuojančio vien jo veikaluose. Kaip tik čia žemėje galima suorganizuoti praktišką krikščionybę, kurioje visiškai viešpats ir valdovas būtų Dievas Kūrėjas. Ženeva turi būti pirmasis teokratiškas krikščioniškas sambūrys tik tąja prasme.

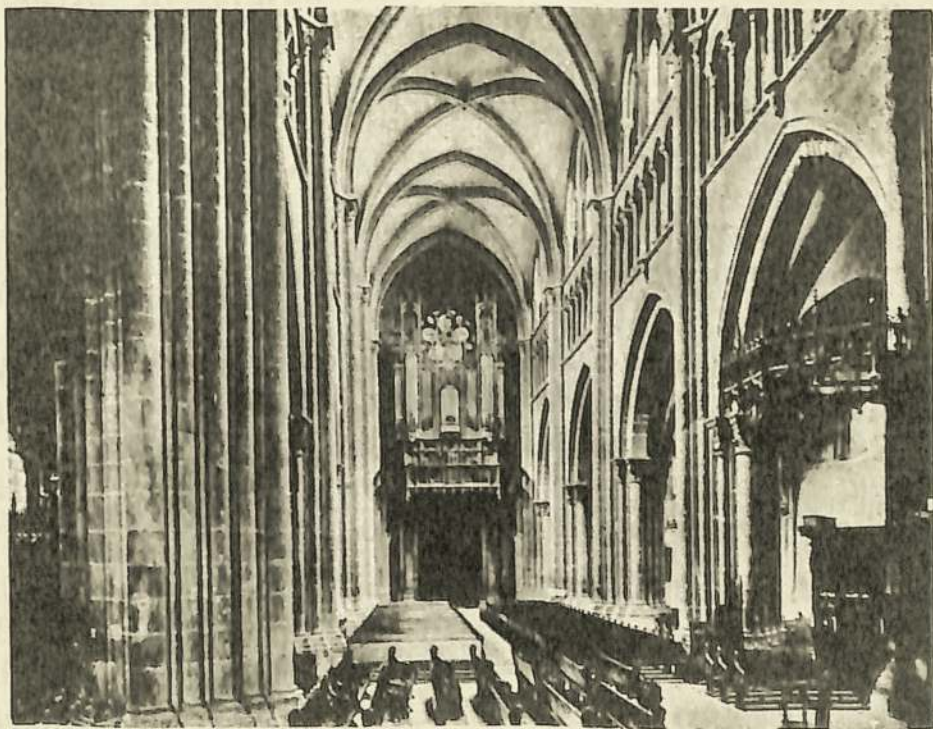
Iš istorijos žinome, kokios galingos įtakos turėjo tas pagrindas. To pagrindo dėka buvo išsaugotas protestantizmas. Be Kalvino reformacija tikriausiai nebūtų galėjusi išsilaikyti. Vien maža Šveicarijos dalimi apsiribojęs Cvinglio veikimas arba Melanchtono sušvelnintas Liuterio mokslas Vokietijoje nebūtų galėjęs atsilaikyti gerai suorganizuotai priešreformacijai — t. v. katalikiškai reakcijai. Kaip tik tuo pačiu laiku, kada Ignacius Loyola įsteigė jėzuitų ordeną, kad su jo pagalba pulti dar nesutvirtėjusį evangelišką pasaulį, Jono Kalvino asmenyje iškilo organizatorius su geležine valia, kuris savo universalia teologija sugebėjo sulaikyti vis stiprėjantį katolicizmo spaudimą.

Kalvinizmas įkūnytas praktiškame gyvenime iš pagrindų jį pakeičia. Jo įtaka neapsiriboja vien grynai kalviniškais kraštais, kaip Olandija, Škotija ir kūrimosi stadijoje Jungt. Amerikos Valstybės, bet stipriai pasireiškia ir liuteroniškuose kraštuose. Calvinizmas padeda krikščionybei konsoliduotis. Jis turi savyje ekumenišką pradą.

Tenka pabrėžti, kad ir ekonominio gyvenimo srityje jis turėjo didelės įtakos, ypač besivystant kapitalizmui, kuris vėliau sumenkėjo ir išsigimė tik dėl to, kad buvo nutolta nuo kalvinizmo pagrindų.

Kalvinistas, pasiduodamas vien Dievo valiai, padarė pradžią tikrai vidinei krikščioniškai laisvei, kurios palaimintus vaisius iki šios dienos jaučiame šioje geležinės uždangos pusėje.

Mums lietuviams reformatams šios sukaktuvės yra ypatingai reikšmingos, nes Kalvinas savo universalumu apėmė t. p. ir Lietuvą. Mums yra žinomi jo raštai (dedikacijos) Lenkijos karaliui ir Didž. Lietuvos kunigaikščiui Zignantui Augustui, kuriuose jis ragino leisti plisti evangelijos šviesai; žinomas t. p. turinys jo laiško, rašyto 1561 metais Vilniaus Reformatų parapijai, kuriame jis tą naują tikrojo tikėjimo susirinkimą įspėjo saugotis netikrų pranašų. Šiandie, praėjus 450 m. nuo mūsų mokytojo gimimo mes tebesame ištikimi jo tikėjimo pagrindams ir jo gyvenimo pažiūroms. Toli nuo Tėvynės būdami esame pasiryžę išlaikyti kalvinizmo idėją bent lietuvių tautos dalyje, nes žiname, kad be jos mūsų gyvenimo vertė būtų daug menkesnė.

Sv. Petro bažnyčia Ženevoje, kurioje Jonas Kalvinas laikė pamaldas.

Kun. K. Kurnatauskas
Generalinis Superintendentas.
Lehrte/Hann.

1959 m. birželio mėn. 8 d.
Chicago, U. S. A.

Lietuvos Evangelikų-Reformatų Sinodui

Sąryšy su XII Evangelikų-Reformatų Sinodo Tremtyje atidarymu, sveikinu širdingai visus mūsų Bažnyčios Parlamento susirinkusius narius, kunigus, kuratorius ir atstovus, taipogi visus mielus Brolius ir Seseris Kristuje, kurie meilėje ir ištikimybėje tarnaujate mūsų protėvių Bažnyčiai, Apaštalo Povilo žodžiais:

“Būkite ištvermingi ir nepajudinami; visados uoliai dirbkite Viešpaties darbą, žinodami, kad jūsų darbas ne veltui Viešpatyje”. (1. Kor. 15, 58).

Tuo pačiu laiku, kai mūsų Sinodas susirenka Čikagoje — viso pasaulio Reformatų Bažnyčia švenčia didelio reformatoriaus ir tikro Dievo tarno Jono Kalvino 450 gimimo dieną, kuris savo maldomis dvasiniai palaikydavo ir mūsų Lietuvių Reformatų Bažnyčią, su meile ir susidomėjimu sekdamas jos augimą, ir rašydamas “Unitas Lithuaniae” ne vieną laišką. Tegul šito didelio žmogaus dvasia būna gyva ir veikianti Jums — mieli Broliai ir Seserys — kad galėtumėte reikšmingo Reformacijos laikotarpio paveldėjimą ištikimai valdyti iki to laiko, kuomet Viešpats Dievas po ilgo ir sunkaus bandymo mus — savo vaikus — vėl pašauks darbui į seną, mylimą Tėvynę.

Todėl,

“Nenustokite savo pasitikėjimo, kurs turi didelį užmokestį”.

(Žyd. 10, 35).

Tvirtai tikėdamas į šviesos pergalę virš tamsybės ir turėdamas vilties, kad laisvės dvasia galop užviešpataus visame pasaulyje, aš raginu tikroje meilėje visoms vertybėms, iš kurių vien tik gali kilti tikras žmoniškumas:

Eikite į darbą mūsų Lietuvių Evangelikų Reformatų Vienybės geroi, statykite dvasinį tiltą per platų vandenyną, kuris jungtų Jus ir Mus su mūsų sena, neužmirštama ir amžinai gyva Tėvyne!

Telaimina Viešpats Dievas Jus ir Jūsų darbą, kurį Jūs ištikimybėje ir meilėje Dievo ir mūsų Išganytojo Jėzaus Kristaus garbei norite atlikti.

Jūsų atsidavęs
Konstantinas Kurnatauskas

TRIMS ŠIMTMEČIAMS PRASLINKUS

V. K.

Lietuviai reformatai, žvelgdami į savo Bažnyčios praeitį, yra įpratę girdėti ir net skaityti apie reformaciją Lietuvoje, kaip grynai apie religinį sąjudį, kuris nesuvaidinęs ir net negalėjęs suvaidinti kokios nors žymesnės istorinės rolės lietuvių tautoje. Lietuvių tarpe yra įsivyravusi pažiūra, kad tautos istoriją apsprendžia tautos būdas, tautinė sąmonė, tautinė kultūra, jos geopolitinė padėtis ir pagaliau kaimyninių tautų istorinės aspiracijos. Religija esanti tik šalutinis veiksnys tautos istorijoje, kuri tik netiesioginiai galinti paveikti į tautos gyvenimą. Pav. kada kalbama apie protestantizmą Lietuvoje, visuomet pabrėžiama, kad su reformacija atėjo pirmoji knyga gimtąja kalba ir tuo pačiu buvusi padaryta pradžia lietuviškai rašliavai ir bendrai lietuvių literatūrai. Tai ir buvęs bene vienintelis teigiamas reformacijos nuopelnas lietuvių tautai. Deja, šioji pažiūra pas mus susidarė XIX šimtmečio idėjų ir politinių srovių įtakoje.

1958 metais sukako lygiai 300 metų, kai pirmieji lietuviai protestantai, pralaimėję mūšį prieš Romos katalikų Bažnyčią Lietuvoje, pasiekė Amerikos krantus. Tai buvo bene vienas tragiškiausių mūsų tautos istorijos lapų, nes anuomet, taip pat lygiai prieš tris šimtus metų, būtent 1655 metais žuvo kunigaikštis Jonušas Radvila, apgultas kartu su savo sąjungininkais švedais Tikocino pilyje.

Išvijus švedus, krašte užsiviešpatavo jėzuitai. Pirmiausia, buvo nutraukta kunigaikščių Radvilų pasirašyta su švedais Kėdainių sutartis, kuria Lietuva buvo nutraukus unijos ry-

šius su Lenkija ir panašiais unijos ryšiais buvo susijungusi su Švedija. Tuo pačiu mostu kiekvienas protestantas, be jau anksčiau turėto here-tiko vardo, priedo dar gavo tautos ir valstybės išdaviko titulą. Protestantai buvo šalinami iš valstybinių tarnybų, atimamos turėtos pilietinės teisės, kai kur konfiskuojamas turtas ir pagaliau buvo atėminėjamos ar net deginamos jų bažnyčios.

Žymi dalis protestantiškos bajorijos neatlaikė organizuoto jėzuitų teroro ir perėjo į katalikų tikėjimą. Dalis bajorų, palikę viską, bėgo į protestantiškus kraštus, ypač į Prūsiją, Olandiją, Angliją, Škotiją ir pagaliau į Ameriką. Tačiau galingesnieji bajorai, kaip kunig. Radvilai, nors visoje valstybėje siautėjo kovos didikų tarpe, pajėgė apginti savo teises ir išlikti protestantais. Jėzuitams, atplūdusiems iš Ispanijos, Austrijos ir daugumoje iš Lenkijos, nepavyko palaužti Radvilų galios ir tuo galutinai užgniaužti reformaciją Lietuvoje.

Kaip šiuo metu už geležinės uždangos, taip anuomet viešpataujant ir siautėjant jėzuitams, nors ir buvo išlikusios protestantizmo salos Lietuvoje, tačiau jos praktiškai negyveno pilnu pulsuojančiu gyvenimu, bet tik vegetavo. Jie buvo degraduoti į savo rūšies sektantus, kuriems buvo leidžiama laikyti pamaldas tik savo uždaroje bažnyčiose. Buvo griežčiausiai uždrausta nors vienu žodžiu prasitarti apie esamą politinę ir visuomeninę santvarką, paliesti jos skaudulius, neteisingumą, ar bent nurodyti apie galimas istorines tos santvarkos pasėkas. Anuomet tokia teisė išimtinai priklausė tik Romos katalikų Bažnyčiai, kaip kad šieandie komunistų partijai.

*Kun. P. Jašinskas, sup. A. Šernas
ir kun. M. Frankas Biržų bažnyčioje.*

Čia pat kiek stabtelėsime ir pažiūrėsime, kaip protestantizmas žiūri į žmogų ir į tautą, ar turi savo politinę ir visuomeninę, tuo pačiu ir istorinę, pažiūrą šiuo atveju, ir kokios tos požiūros.

Protestantizmas savo sąvokoje nereikia vien antipapizmą, kaip tai buvo priimta galvoti XVI amžiuje. Protestantas paeina nuo lotyniško žodžio protest. Protestantizmas nurodo, kad vienintėliu gyvenimo tiesų šaltiniu yra šventas Raštas, iš kur žmogus gali suprasti Dievo nustatytus gyvenimo moralinius dėsnius ir iš jų išplaukiantį dėsningumą, pagal tuos dėsnius spręsti apie save, savo tautos arba žmonijos gyvenimo likimą. Žmogus, kuris nesugeba suprasti gyvenimo tiesos, arba kurio "tiesų" istorija nepatvirtina, yra, Kristaus žodžiais tariant, tamsus ir pasmerktas kentėjimui ir pražūčiai.

Iš viso Kristaus mokslo seka bendra išvada: tik tikėjimas į Kristų gali išlaisvinti žmogų ir duoti jam dvasinę stiprybę ir ramybę. Todėl ne kitaip galvojo ir reformatoriai: tik Jėzus Kristus laisvina žmogų ir tautas, bet irgi tik tuomet, jei jos eina Jo nurodytais keliais. Nenuostabu, kodėl protestantizmo vadai XVI amž. su tokiu atkaklumu kovojo prieš Popiežių galią už krikščioniškų principų įgyvendinimą savo tautose. Jų buvo giliai įsitikinta, kad tik evangelijos dvasia, įgyvendinta žmonių sielose, gali žmogų išlaisvinti iš skurdo ir vergijos, pančių ir tuo pačiu užtikrinti savo tautai laisvės ir egzistencijos pagrindus.

Šioje vietoje bus pravartu, minint mūsų protėvių dėtą pastangą suteikti savo tautai dvasinių jėgų ir padėti pamatus laisvam žmogui gyventi laisvoje visuomenėje, — įsigilinti į čia patiekiamą kunigaikščio Jonušo Radvilos platesnę laiško ištrauką, rašytą kunig. Rakočy (Vengrijos reformatų sąjūdžio vadui):

"Taip, kas vyko paskutiniame seime, piktnaudojant kitų patarimus, iššaukė visų luomų pasipiktinimą, pasibaurėjimą dabartine valdžia ir villies praradimą apsaugoti nuo susiskaldymo Rzeczpospolitą, apgaulingu viešpatavimu iki to laipsnio, kad tenka abejoti, ar daugelis žymių Ponų, dargi dvasiškių nepadės pastangų nuversti karalių nuo sosto, kuris Rzeczpospolitą traktuoja kaip svetimą daiktą.

Mums evangelikams neišpuola pirmiems pakelti sukilimo vėliavos, nebent mirtis arba pabėgimas viešpataujancio, kuri šiame mūsų tėvynės nelaimingame stovyje yra labai artima ir ore kabanti, atpalaiduotų mus nuo ištikimybės priesaikos, arba koks kitas netikėtas įvykis prie to privestų, pav. jei dabartinį viešpataujantį sostą, lyg savo nuosavybę, kam nors kitam norėtų arba būtų priverstas užleisti. Turime būti pasiruošę visiems galimamams.

Rzeczpospolita negali likti nežlugus, jeigu savo prarastų žemių neatgautų. kurios (kaip Ukraina) sugrižtų tik tuo atveju, jei bus laisvos nuo baimės būti sunaikintos, ką gali garantuoti tik viešpataujant ne katalikui Rakočy, kurio vardas yra daugelio lūpose, netgi nepritariančių jam.

Nebus jokios skriaudos tiems, kurių viešpatavimą kantriai pakeliame, jeigu virš minėtų priežasčių išvadoje į aptuštintą sostą ieškome tinkamo įpėdinio.

Turkija turi saugotis, kad rusiškų provincijų neužpultų maskoliai, o likusios Rzeczpospolitos dalies neužimtų imperatorius. Turkija gali sulaikyti gazdinant imperatorių vengrų išstojimu į karą prieš jį, o Maskvą, — sutaukinimu totorių su mumis. Vienok sekmingiausia priemonė šiuo atveju būtų, įvykus interregnum, energingai palaikyti ne kataliką Rakočy, nes tuomet rusiškos provincijos nepakėsamos Maskvos jungo, daug sunkesnio už mūsų globą, jei tik bus užtikrintos, kad yra laisvos nuo katalikiško klero spąstų, kuris joms pražūtį rengia.

Norint savo pusėn patraukti bajoriją, ir tuo būdu sau palengvinti kelią į sostą, kunigaikštis (Rakočy) privalo dėti visas pastangas sutaukinti Chmelnickį ir kazokus su Rzeczpospolita, o su totorių chanu sueiti į kuo glaudžiausius santykius. Kartu kuo artimiausiu laiku parengti kariuomenę, kad kiekvienu momentu galėtų pradėti žygį į Krokuvą. Radvilui neatidėliojant pasiųsti 100,000 dukatų samdinams paruošti, kurie drauge su lietuvių kariuomene sutramdytų katalikiško klero kėslus. Be to, turėtų pasiūlyti Rzeczpospolitai žymią pagalbą prieš Maskvą su sąlyga, jei Rzeczpospolita užtikrins Jums saugumą nuo imperatoriaus puolimų ir atiduos kai kuriuos miestus arba kai kurias žemes užstatu”.

(Dr. L. Kubala “Wojna Moskiewska”, R. 1654-55. puslapis 116-18.)

Skaitant šį kunig. Radvilos laišką trijų šimtmečių perspektyvoje, negalima atsistebėti, su koku realizmu jis numatė Rzeczpospolitos žlugimą. Vienintelis išsigelbėjimas, — pasodinti į Rzeczpospolitos sostą kunig. Rakočy ir jėga užgniaužti bet koki katalikiško klero pasipriešinimą. Kitais žodžiais tariant, tik protestantizmo pergalė Rz-toje turėjo išgelbėti valstybę nuo jos žlugimo.

Pažymėtina, kad kunig. Radvila šiame laiške įsakmiai pabrėžia, jog Lietuvos — Lenkijos valstybė būtų nesuskaldyta. Priešingu atveju rusų provincijos atitektų Maskvai, kuri išaugusi į galybę sunaikintų ir Lietuvą, ir Lenkiją. Panašiai galvodamas Oliver Cromwell Anglijoje sukūrė galingą valstybę iš įvairių tautų — United Kingdom. Tuo pačiu principu buvo sukurta Šveicarija ir U. S. A.

Iš šio laiško matome, kaip kunig. Radvila rūpinosi išsaugoti valstybinę galią apsisaugojimui nuo priešų ir užtikrinimui protestantizmui klestėjimo savo tautoje. Iš kitos pusės jis norėjo užtikrinti visoms tautinėms ir religinėms grupėms jų veikimo laisvę. Šias laisves garantavo anksčiau reformacijos iškovota Magna Charta Libertatum ir kurios teisės buvo įrašytos į Lietuvos Statutą, kaip pagrindas visų sugyvenimo vienoje valstybėje (kas labai nepatiko jėzuitams ir jie siekė tą panaikinti).

Kadangi kunig. Jonušas Radvila buvo Kalvino mokslo šalininkas ir ryžtingas jo gynėjas, tai pravartu nors trumpai apie šį mokslą čia pakalbėti.

Kalvinistai atmetė ne tik visas Romos Katalikų Bažnyčios dogmas ir jų bažnyčios tradicijas, kaip nesuderinamas su Kristaus mokslu ir pirmųjų krikščionių gyvenimu, bet jie taip pat atmetė visą viduramžių feodalinę santvarką, kuri visuose savo aspektuose buvo tik Romos Bažnyčios skelbiamų tiesų ir moralės įsikūnijimas konkrečiame žmogaus gyvenime. Vietoje

monarchijos kalvinistai iškėlė com monwealth idėją (pažodžiui lenkų kalboje reiškė Rzeczpospolita), tai reiškia, kad valstybė negali būti vieno valdovo nuosavybė, o jos gyventojai tik valdovo pavaldiniai, kurie tik iš karaliaus malonės gali naudotis suteiktomis privilegijomis (kai kuriems luomams ar asmenims), bet kad valstybė yra visų jos gyventojų bendras turtas. Jos gyventojai naudojami ne karaliaus, bet Dievo duotomis laisvėmis ir malonėmis. Žmogus turi veikti pagal savo sąžinę ir protą. Tuo būdu buvo padėti pagrindai šių dienų demokratijai.

Toliau kalvinistai atmetė kolektyvizmą, kaip visuomenės egzistavimo formą, kuris buvo charakteringas ne vien katalikams, bet ir likusiam anų laikų pasauliui. Jo vieton prieš pastatė individualizmą, kaip žmogaus dieviškumo apraišką, skiriančią jį nuo gyvulio.

Nekalbant apie kitus protestantizmo, ypač kalvinizmo aspektus, yra suprantama, kodėl protestantizmas buvo par excellence istorinis sąjūdis, kuris pakeitė tautų gyvenimą, kur jis laimėjo.

Jėzuitai gerai žinodami, ko siekia kunig. Jonušas Radvila, tenka spėti, kad jie bus prisidėję ir prie nepasitvirtimo jam karinės pagalbos, kada jis išėjo į karą su Maskva. 1654 m. liepos mėn., Radvila teturėdamas vos 11,000 vyrų savo kariuomenės, pastojų kelių ties šlovu 200,000 caro Aleksiejaus armijai. Nežiūrint jo karžygiškumo ir sumanaus vadovavimo, buvo visiškai sumuštas. Su menkais kariuomenės likučiais pasitraukė į Lietuvą, užleisdamas priešui Vilnių.

Esant tokioje kritiškoje būklėje mėgino dar ieškoti išsigelbėjimo, sudarydamas Kėdainiuose sutartį su švedais, bet dėl švedų nevykusios politikos, traktuojančios juos ne kaip savo sąjungininkus, bet žiūrėdami lyg ir į savo provinciją, atėjo tragiškos dienos

Lietuvos protestantizmui. Įsigalėjus jėzuitams, valstybė įžengė į anarchijos laikotarpį, kol galutinai po 150 metų buvo padalinta tarp kaimyninių valstybių. Panšūs likimai ištiko ir kitas katalikiškas valstybes, kurios arba visai išnyko iš žemėlapių, kaip Austro-Vengrijos imperija, arba liko valstybinio merdėjimo stadijoje (kaip Ispanija, Portugalija, Italija, Prancūzija ir dalinai Pietų Amerika).

Idomu čia pažymėti, kad daugumas Lietuvos istorikų nutyli apie protestantizmo istorinę reikšmę Lietuvoje, arba jį aplenkia, tik keliais žodžiais paminėdami, lyg visai nesvarbų istorijai įvykį. Tas visai suprantama, nes katalikams, ypač jėzuitams, sunku yra pripažinti, kad jų pergalė prieš protestantizmą Lietuvoje kartu reiškė pražūtį tiek pačiai valstybei, o dalinai net pačiai tautai. Todėl jie, manipuluodami istoriniais faktais, — vienus nutylėdami (kaip minėtą Radvilos laišką), kitus patiekdami visai kitoje šviesoje, sukūrė savo gamybos tendencingą istorinį vaizdą.

Kita dalis lietuvių istorikų pažvelgė į Lietuvos praeitį madingo XVIII amžiaus racionalizmo akimis ir atmetė visai krikščionybę, kaip istorinį faktorių. Jie sukoncentravo savo dėmesį į taip vadinamą tautinės sąmonės evoliuciją. Pagal jų teorijas, žmogus yra ne Dievo, bet gamtos kūrinys, ir skirtingose gamtos sąlygose išsivysto skirtingas savo prigimtimi žmogus, kas ir sudarą tautos egzistavimo pagrindus. Žmogus toliau veikia savo instiktų ir savo prigimties impulsų vedinas, kas ir sudarą jo istorinės veiklos turinį.

Šios dvi pažiūros buvo susintetintos ir rezultate susidarė oficialus Lietuvos istorijos mokslas. Panašiu metodu šandie komunistai susintetina savo pažiūras į Lietuvos istoriją.

Lietuva su protestantizmo sąjūdžiu buvo įžengusi į patį aukščiausią savo istorijoje periodą. Protestantizmas tu-

rėjo Lietuvą atpalaiduoti nuo ją užgulusios feodalinės santvarkos, atkelia-
vusios į mūsų tėvynę kartu su Romos
Bažnyčios institucijomis. Kartu turėjo
ištraukti lietuvių tautą iš tūkstančius
metų trukusio primitivizmo ir perkelti
į kultūringiausių tautų tarpą. Iš pu-
siaus primityvaus gyvenimo, degradu-
oto iki baudžiauninko, lietuviai turėjo
įkopti į laisvo krikščioniško žmogaus
buitį.

Šioje kovoje svarbiausia rolė atite-
ko bajorijai, ypač didikams. Vienok
bajorai, kurie mielai atsipalaidavo
nuo katlikiškojo klero priespaudos,
drauge pasisavindami bažnytinius
turtus, pabūgo tų aukų, kurių parei-
kalavo iš jų protestantizmas. Pajutę,
kad įsivyravus protestantizmui jie tu-
rės prarasti savo egoistines privilegi-
jas, — iš savo tautos ponų turės tapti
jos tarnais, jie sunkiose bandymų va-
landose vėl metėsi į R. Katalikų Baž-
nyčios glėbį, nes čia jie matė savo pa-
razitinės egzistencijos užtikrinimą.
Tuo būdu Lietuvos protestantiškas są-

jūdis skyrėsi nuo Anglijos, Vokietijos,
Olandijos, Šveicarijos ir kitų kraštų,
kur dominavo tretysis luomas, neturė-
jęs praktiškai nei ypatingų privilegijų,
nei turtų feodalinėje sistemoje.

Reikia pripažinti, kad didesnės da-
lios Lietuvos bajorijos, grįžusios į R.
Katalikų Bažnyčią, bent laikinai už-
tikrino jų ekonomines ir socialines po-
zicijas, bet atgyvenęs savo amžių feo-
dalizmas su savo katalikiškais tra-
dicijomis neišgelbėjo valstybės nuo
galutinio žlugimo.

Per tris šimtmečius bajorai atkak-
liai kovojo už savo teisę, po kiekvie-
no mūšio vis traukdamiesi atgal, kol
pagaliau mūsų amžiuje galutinai pra-
laimėjo. Savo žlugimu jie paliudijo,
kad jų viltys, atsirėmus į R. Katalikų
Bažnyčią, kaip ir stiprybės šaltinį, ne-
išsipildė. Tose gi tautose, kur protes-
tantizmas laimėjo, netgi bajorija, įga-
vusi savo tautos pasitikėjimą, išliko
vadovaujamose valstybės pareigose
(Anglijoje, Vokietijoje, Skandinavijoje).

*Kuratorius Jokūbas Gružas su
šeima Australijoje.*

KUNIGĄ ALEKSANDRĄ BALČIAUSKĄ PRISIMINUS

Eugenijus Gerulis

Kol jaunas žmogus pereini per įvairias mokyklas, sutinki daug ir įvairių mokytojų. Deja, ilgainiui daugumos mokytojų prisiminimas išblėsta, nes metų karavanai neša mus tolyn, laiko smiltys užberia pėdas, o nauji vaizdai bei išpūdžiai bangomis užlieja praeitį. Atsiminimuose gyviau ir ilgiau išlieka tik tie mokytojai, kurių asmenybės buvo stipresnės, aukštesnės. Vienas iš tokių nepamirštamų pedagogų — tai buvęs Biržų gimnazijos evangelikų reformatų tikybos mokytojas a. a. kun. A. Balčiauskas, apie kurį čia ir norima kalbėti.

Po Pirmojo pasaulinio karo atgavus nepriklausomybę, mūsų tėvynė pradžioje neturėjo pakankamo skaičiaus mokytojų, paruoštų savo profesijai moderniuose pedagoginiuose institutuose. Kitaip ir negalėjo būti, negi buvusiam okupantui carui rūpėjo Lietuvos švietimas?! Todėl nieko nuostabaus, kad, stokoiant prideramai paruoštų pedagogų, švietimo darbas anuomet nebuvo jau taip lengvas. Ir kai vaikas arba jaunuolis pradėdavo sistematingai mokintis tikybos, jis, deja, atsidurdavo lyg prieš kokius sunkius, masyvius akmeninius laiptus, kuriais jis turėdavo kopti į Dievą. Drausmė per baimę, griežtas katekizmo kalinimas, giesmių mokinimasis iš senų giesmyių, ilgos šabloniškos ir jaunimui nepritaikintos pamaldos — visa tai jaunimo veržlią dvasią lyg įrėmindavo į sunkius švininius rėmus, pro kurio storą ir rambų stiklą sunkiai bebūdavo įžvelgiama tiek viltingai linksmoji evangelijos dvasia, tiek ir pats gyvasis Dievas.

Bet, mūsų laimei, panaši padėtis neužsitęsė per ilgai. Po kurio laiko Biržų gimnazijoje tikybos dėstymą per-

ėmė jaunas ir talentingas kunigas A. Balčiauskas, kuris atskleidė mums plačius horizontus, padarė gyvenimo kelionę ir nurodė šaltinius atsi-
gaivinimui.

Ne visi pedagogai turi talentą išlaikyti harmoningą pusiausvyrą tarp trijų pagrindinių klasių sudarančių veiksnių: mokinių, mokslo ir mokytojo. Vieni iš jų taip aukštai stengiasi išskirti mokytojo autoritetą, jog prarandamas nuoširdus bendradarbiavimas su mokiniais. Kiti priešingai — taip susibičiulauja su mokiniais, kad nukenčia pats mokslas. Treti vėl — taip įsijaučia į dėstomąjį dalyką, jog užmiršta ne tik patį save, bet ir visą mokinių auditoriją. Gi kun. A. Balčiauskas buvo vienas iš tų nedaugelio mokytojų, kurio ir autoritetas kaipo pedagogo buvo prideramoje aukštumoje, ir ryšys su klase buvo abipusiai bičiuliškai pagarbus, ir mokslo dėstymo metodas buvo vaisingiausias.

Yra mokytojų, kurie klasėje sudaro tokią nuotaiką, jog mokiniai nelabai teisdrįsta mokytojo ko nors klausti. Gi kun. A. Balčiauskas taip praveddavo pamokas, kad užklausimams ne tik būdavo drąsos, bet ir laiko. Todėl dėstomasis dalykas taip būdavo klausimais — atsakymais išpurenamas, kad nebelikdavo jokių neaiškumų. Kartais, kad giliau ir išsamiau būtų įsisąmoninta, kun. A. Balčiauskas mūsų klausimus išplėsdavo net į debatus. Pavyzdžiui, kartą mums kilo klasėje klausimas: "Ar privalome garbinti Viešpaties Jėzaus Kristaus motiną Mariją?" Tada kun. A. Balčiauskas pasiūlė mums patiems giliau su tuo klausimu susipažinti, pasiruošimui davė porą savaičių laiko, parinko iš klasės kelis mokinius, kurie pasiremdami

autoritetingais argumentais turės pasisakyti “už” ir “prieš” Marijos garbinimą, o klasė tada, kunigui padedant, nuspręs, kurios pusės argumentai stipresni. Panašūs debatai būdavo įspūdingi, ir jei daugelis eilinių pamokų tapo užmiršta, tai anos diskusijos net šiandien po keliasdešimt metų išliko atmintyje.

Yra mokytojų, kurie sąžiningai dėsto metams nustatytą kursą, bet vengia, nors ir mokiniai domisi, paliesti to, kas programoje nenurodyta, net ir tuo atveju, jei tai ir būtų giminingai lygiagretu dėstomam dalykui. Tačiau to negalima primesti kun. A. Balčiauskui. Kartą mes jo paprašėm, kad supažindintų mus su spiritizmu. Aišku, to dalyko tikybos pamokų programoje nebuvo, bet kun. A. Balčiauskas pašventė mums net porą pamokų. Nemačiau, kad kunigas norėjo tik mūsų smalsumą pasotinti ar dėstyti kokias tai “spiritizmo tiesas”. Greičiausiai, tai buvo jam tik priemonė sustiprinti mūsų tikėjimą į pomirtinį gyvenimą, gyvenimą ne būtinai tokį, koks esąs patiriamas iš spiritizmo, o tokį, kokį mums yra pažadėjęs Išganytojas Jėzus Kristus.

Bet ne vien tik mes vis klausdavome, kartais kunigas mus užklausdavo, o atsakyti turėdavome raštu. Atsimenu, vienas iš tokių kunigo klausimų buvo: “Kodėl aš lankau bažnyčią?” Ir kai mes panašiomis temomis rašydavome, savaime daug giliau persiimdavome klausimo esmę. Kun. A. Balčiauskas žinojo, kad pačių mokinių susitelkimas ir apsvarstymai atsakant į klausimus juos daugiau įtikina, negu mokytojo, kad ir iškalbingo, gražiausios sugestijos koku nors reikalu. Šekančios pamokos metu jis mūsų geresnius rašinius arba ištraukas paskaitydavo, pats dar papildydavo, ir taip temos būdavo visapusiškiausios išgyildenamos.

Kelių ar keliolikos mokslo metų laikotarpyje daug turėta mokytojų, bet nei vienas iš jų neragino mokinius įsijungti į spaudos darbą. Tik vienintelis kun. A. Balčiauskas pakartotinai aiškino spaudos didžią reikšmę ir vis kviesdavo bei drąsindavo mus imtis spaudos plunksnos. Sakydavo, kad pradėtumėm nuo trumpų korespondencinių žinių, o kai pribręsite — tai nebesunku bus ir rimtus straipsnius

Kun. A. Balčiauskas ir kun. F. Bernelis su konfirmandais moksleiviais Biržuose 1935 metais.

rašyti bei svarbias bažnyčios arba valstybės problemas gvildinti.

Anksčiau, kai norėjai melstis, įvairaus turinio maldos būdavo nurodytos storose senose maldaknygėse. Tiesa, ten maldos ir geros ir gražios, bet vis vien ne tavo širdyje gimusios. Kai maldą gali pats iš savų žodžių sudėti — ji visada būna ir nuoširdesnė ir artimesnė. Ir štai vienos pamokos metu kun. A. Balčiauskas mums sako: „Su-
kurkime savo bendromis jėgomis maldą. Pavyzdžiui, kad ir rytmetinę maldą. Poros savaitių laikotarpyje kiekvienas parašykite maldos tekstą, o vėliau mes visi, bendrai pasitarę, atrinkime gražesnius sakinius ir juos sudėję į vieną — gausime bendros kūrybos maldą“. Tai buvo didelis ir reikšmingas įvykis mūsų jauname gyvenime! Jei anksčiau atrodė, kad jau viskas nustatyta, viskas pilnai užbaigta, nie-

Konfirmandai Donatas ir Virginija Balčiauskai su mamyte Biržų Ev. Ref. bažnyčioje 1959 m. birželio mėn. 28 d.

Prie kun. A. Balčiausko kapo.

ko nei pridėsi nei atimsi, ir tavo, jaunime, talkos niekas nelaukia, tai dabar pajutom, kad mes esame lyg gyvmedžio šakelės, kurios irgi turi krauti pumpurus, skleisti žiedus ir puošti didįjį krikščionybės medį. Bendras darbas ne tik artino ir jungė mus visus ir mokinius ir mokytoją tarpusavyje, bet ir savoji kūryba artimiau bei stipriau rišo mus prie tikėjimo. Ir taip po kelių savaitių, kunigui mūsų maldas peržiūrėjus bei bendromis jėgomis atrinkus kas vertingiausia, gavosi net du maldos projektai. Tada kunigas paprastų paprasčiausiai galėjo mums pasakyti, kad štai šitoji malda geresnė ir reikalas būtų išspręstas. Bet kun. A. Balčiauskas taip nedarė, jis pakvietė klasę prie balsavimų. O tai irgi buvo mums naujiena. Kunigo kvietimas balsuoti ir jo pasitikėjimas mūsų sprendimu brandino mumyse pasitikėjimą, stiprino mūsų individualumą bei pratino mus prie demokratinio visuomeninio bendradarbiavimo. O toji rytmetinė malda dar ir šiandien tebėra gyva mūsų širdyse ir lūpose. Kas rytą mes meldžiamės: „Gerasis Dieve, siunčiu Tau nuoširdžią padėką už ramų nakties poilsį. Viešpatie, meldžiu Tave, užlaikyk mane šiandien Savo dieviškoje globoje, apsaugok nuo blogo,

vesk į gerą. Padėk mokslus gerai eiti. Duok, kad aš Tave, mano brangius tėvelius ir kitus žmones vis labiau mylėčiau ir jiems gerą daryčiau. Užlai-kyk mūsų visų namiškių širdyse meilę, ramybę ir tikėjimą. Amen”.

Mūsų bažnyčios vadovybė matyda- ma ir įvertindama kun. A. Balčiausko talentingumą bei jo stiprią įtaką jau- nimui, perkėlė jį iš provincijos į Kau- no Lietuvos Kariuomenės Evangelikų Kapeliono pareigoms. Nuo tada mes dar su didesniu įdomumu klausydavo- mės jo pamokslų per radiją. Ne tik klausydavomės, bet įdomesnes mintis užsirašydavome, o po to siųsdavom jam į Kauną jo pamokslų savotišką nagrinėjimą, kritiką. Gal kitas kuni- gas užsigautų, kad čia kokie tai moki- nukai drįsta vienaip ar kitaip dėl jo pamokslų pasisakyti ir juos net anali- zuoti. Bet kun. A. Balčiauskas prie- šingai, nebuvo išdidus, neužsigauda- vo, o tik džiaugdavosi, kad mes taip gyvai domimės ir gilinamės į Dievo žodžio tiesas. Jis net rasdavo laiko į mūsų laiškus broliškai atsakinėti.

Kun. A. Balčiauską buvo pamėgę ne vien moksleiviai, ne vien jauni- mas, bet ir visi Lietuvos reformatai, o kai sinoduose būdavo svarstomas kunigų paskirstymas po parapijas, tai dėl kun. A. Balčiausko parapijos

tiesiog varžydavosi, kiekviena norė- davo šį jauną energingą kunigą gau- ti sau.

Deja, karas, tremtis atskyrė mus nuo tėvynės, o drauge ir nuo kun. A. Bal- čiausko, kuris liko ten ir toliau dirb- ti Dievo garbei.

Pagaliau pasiekė mus liūdna žinia, kad 1952 metų pradžioje (1952. I. 23) kun. A. Balčiauskas pasimirė. Mirė Biržuose pačiam savo gyvenimo pa- jėgume.

Žmonėse yra įprasta daugiau kal- bėti ir rašyti apie vienos valandos arba vieno kurio sezono sensancin- gus didvyrius, kurie gimsta netikėtai ir dažniausiai tik susidėjusių aplin- kybių dėka. Gi pilkos kasdienybės didvyriai, kurie savo didžius darbus neša per ilgus dešimtmečius, dažniau- siai būna net nepastebėti. Todėl šio rašinio tikslas ir yra iš gilios pagar- bos ir padėkos priminti visiems, kad turėjome tikrai didelį vyrą. Tiesa, jis nepaliko mums nei kokių žymesnių istorinių datų ar tai kūniškomis aki- mis apčiuopiamų daiktų, bet jis už- grūdino mūsų širdis tikėjimui, o tai yra svarbiausia! Todėl ne be rei- kalo yra sakoma, kad pasaulyje yra vertingiausia tai, kas nematoma...

*Konfirmacijos šventė Biržuose. Sve-
čių tarpe pirmoje eilėje matomi sup.
A. Šernas ir kun. P. Jašinskas su žmo-
nomis.*

MŪSŲ BENDRATIKIAI VENGRIJOJE

Superintendentas Kun. S. Neimanas

Paskutiniųjų metų įvykiai Vengrijoje atkreipė beveik viso pasaulio dėmesį į tą kovojančią už savo laisvę, savistovumą ir priespaudą kenčiančią tautą.

Narsiai gindamiesi vengrai kartu kovojo ir už likusį laisvėje pasaulį ir žmogaus teises.

“Mūsų Sparnų” skaitytojams, manau, bus įdomu pasiskaityti apie mūsų bendratikius, gyvenančius ten nuo pat reformacijos laikų.

Paskutiniu Vengrijos gyventojų apskaičiavimu iš 9.205.000, 1.800.000 buvo reformatai. Šie reformatai sudaro 1.260 parapijų. Budapešte ir Debrecene iki šiol buvo mokyklos ir fakultetai reformatų teologams.

Kuomet reformacijos judėjimas ten rado palankią dirvą ir sparčiai plėtėsi, 1526 m. Vengrų karaliui mūšyje su turkais žuvus prie Mohacs, pietinė ir vidurinė Vengrijos dalis atiteko turkams, kurią jie valdė apie 200 metų. Vengrijos kita dalis tuo laiku buvo valdoma Habsburgų. Reformacijos laiku Vengriją pasiekė Liuterio, Kalvino ir Zvinglio mokslai. Dr. M. Liuterio mokslas daugiausia buvo priimtas vokiškai kalbančiųjų, o vengriškai kalbantieji sekė Kalvino mokslą. 16 amžiaus pabaigoj 90% Vengrijos gyventojų buvo protestantai.

Netrukus Vengrijoje, taip pat kaip ir Austrijoje, prasidėjo smarki akcija prieš reformaciją. Šioj naikinančioj kovoje protestantai daugiausiai nukentėjo Habsburgų valdančioj dalyje, tuo laiku kai turkų dalyje reakcija buvo silpnesnė.

Reformatus palaikė ir rėmė Siebenburgeno bajorai, kurie turėjo tam tikras teises iš turkų išsiderėję. “Netikintieji” netrukė evangeli-

kams. Lygiai ir iš Habsburgų buvo tam tikros teisės tikėjimo klausimais iškovotos, tačiau evangelikų gyvenimas buvo varžomas, mokyklos ir bažnyčios uždaromos. 17-me amžiuje daugelis kunigų ir mokytojų nuteisti Galerų tarnybai Neapolyje ištisus metus vargo ir tik mažas skaičius jų išliko gyvas ir sulaukė išvadavimo dienos, kai Olandų armijos Ruyter juos išlaisvino.

1781 metų Karaliaus Juozapo II tolerancijos ediktu persekiojimas liovėsi ir lygios teisės tikybos atžvilgiu buvo pripažintos 1833 metais.

Be bažnytinių priežasčių buvo ir politinių motyvų, kurie vedė Vengrus priešintis Habsburgų valdžiai.

Kai raudonosios armijos šarvuotieji Vengrijoje malšino laisvės judėjimą, o jų patrankų sviediniai griovė gražiuosius istorinius Budapešto pastatus, tai tas priminė tos šalies gyventojams panašią kovą 1848 metais, kuomet Kremliaus kareiviai turėjo padėti numalšinti sukilimą prieš Austrijos valdovus.

“Dievo meilė nepažįsta beviltiško žmogaus, lygiai nepažįsta ir beviltiškos padėties”, rašo vienas vengrų dvasininkas. “Po karo mūsų bažnyčia prarado savo turtą, žemę, mokyklų pastatus, neteko finansinės paramos prie naujos valdžios santvarkos”. “Ji nubiednėjo”, rašo kitas kunigas, “bet tautos meilė tai nuvargusiai bažnyčiai išaugo”.

Parapijos tebeišlaiko 26 prieglaudų, atskiros parapijos tebeapajėgia padengti visas, mokslus einančių teologų, išlaidas. Dabar ten viešpataujančią nuotaiką dalinai išskaitome iš sakinio, rašyto 1956 metais spalio mėn. 23 d. Šveicarijon. “Evangelikų bažnyčia Vengrijoje žino, kad Kristus

pasilieka pasaulio Viešpačiu, kurs keičiasi”.

Kai dabar kalbame apie Vengrijos reformatus, turime atsiminti, kad 1918 metais, padalinant Austro-Vengriją, 800.000 buvo priskirti prie Rumunijos, 150.000 prie Čekoslovakijos, 40.000 prie Jugoslavijos ir 70.000 prie tos Ukrainos dalies, kurią nuo 1945 m. valdo rusai. Neseniai pasaulio reform. bažnyčios sąjungos gener. sekretorius kunigas M. Pradervand, kursai yra ir mūsų bažnyčios garbės kuratorius, aplankė reform. bažnyčią Rumunijoje.

Iš jo pranešimo, kaip visur už geležinės uždangos, bažnytinis gyvenimas, jaunimo auklėjimas mokyklų ribose apsunkintas, suvaržytas. Bet nežiūrint to, bažnyčios tebeauklėja savo jaunimą, kursai neišsižada krikščionių tikėjimo. Kaip džiuginanti reiškinį nurodo, kad teologijos fakultete Gluj per paskutinius keturis metus mokslus baigė 165 studentai, kurie dabar eina kunigų pareigas.

“Laiminga ta bažnyčia”, rašo kun. M. Pradervand, “kuri tokį kunigo pareigoms prieauglį turi, kurių laukia sunkus suvaržytas gyvenimas”. Bet nežiūrint visuotino vargo, pasišventimo nuotaika kyla. Statomos naujos bažnyčios. Gluj per paskutinius 8 metus keturios naujos koplyčios ir viena didelė bažnyčia pastatytos. Bažnyčių statymas — opus klausimas, nes gyventojai intensyviai dalyvauja bažnytyiniame gyvenime. Tam tikrose vietovėse apie 80% lanko šventadienio pamaldas.

Prezidentas Eisenhoweris, kreipdamasis į komunistų satelitines tautas ir Kremliaus šulus, kvietė juos prisidėti prie Amerikos valstybės siekimo — užbaigti “jėgos grąsinimą”. Savo kalbą užbaigė malda: “Tegul laisvės šviesa, kuri ateina ant visų aptemdintų kraštų, nušvinta, iki kol

pagaliau nebus jokios tamsos. Tegul mūsų amžiaus sumišimas užleidžia vietą tikros taikos amžiui, kada žmonės ir tautos dalinsis gyvenimu, kuris gerbia kitų teises ir brolybę palaiko”. Prezidento malda yra ir mūsų troškimas ir meldimas.

Dagys “Tuščios rankos”.

KATALIKŲ BAŽNYČIOS PADĖTIS PASAULYJE

Kodėl popiežius susirūpino krikščionis suvienyti? Trečdalis pasaulio katalikų nebeturi kunigų. “Aš esu geras katalikas, nors į Dievą netikiu”. Komunizmas, kaip koks šešėlis, eina paskui katalikus. Neapykanta protestantams. Kodėl katalikuose užgeso apaštališkoji dvasia? Kokia bažnyčios ateitis?

Vytautas Daratėnas

Motto: Arkivyskupas Jurgis Matulevičius:

“Piūtis visur gausi ir darbininkų visur maža. Seniau, girdėdami tuos žodžius, pamaldūs žmonės mąstydamo apie tas šalis, kur dar tautos stabmeldybės tamsybėse skendi. Dabar tuos žodžius jau reikia taikyti ir daugeliui katalikiškų šalių” — Užrašai, p. 53.

Iš visų krikščioniškosios bendruomenė narių gal nei vienas nėra tiek linkęs pasigirti ir iš aukšto į kitus krikščionis žiūrėti, kaip kad katalikai. Tą iš jų pusės teko jau daugelį kartų patirti.

Štai keli iš jų eilinių pasigyrimų: “Moralinė Vatikano įtaka yra didžiausia pasaulyje” — Laivas Nr. 4, 1955. Arba: “Kovoje prieš komunizmą lemiamas veiksnys yra Katalikų Bažnyčia” — dr. P. Varnaitis, Draugas Nr. 11, 1954. Arba: “Skaitlingiausia ir pajėgiausia religinė grupė yra katalikai. Katalikybė šiandien daro didelius žingsnius visuose kraštuose” — B. Mikalauskas, Laivas Nr. 32, 1953.

Čia nenagrinėsime ar tie žingsniai yra “daromi” ar tik žengiami; taip gi nesvarstysime kiek išdidumas bei kitų pašiepimas derinasi su N. Testamento dvasia, o tik bandysime paliesti klausimą, kiek tie jų pasigyrimai turi pagrindo.

Kad apžvalga būtų patikimesnė, pabrėžiu — naudosisiu vien tik katalikų spaudos duomenimis.

Pirmiausia užmeskime akį ne į silpnąsias katalikų vietas, ne kur nors už Geležinės Uždangos, o ten — kur pačių katalikų nuomone jų padėtis yra geriausia.

AUSTRIJA

B. Mikalauskas rašo, kad “tvirčiausi katalikai Europoje yra airiai ir austrai” — Laivas Nr. 32, 1953. Tad pažiūrėkime iš arčiau, kokia ten padėtis.

“Austrijoje neseniai buvo įšventinti kunigais 49 jaunuoliai. Jie tačiau papildė tik pusę praeitais metais visoje Austrijoje mirusių kunigų. Statistikos rodo, kad daugiau pusė Austrijos kunigų yra virš 50 metų amžiaus. Yra jau nemaža parapijų, likusių be kunigų” — Laivas Nr. 36, 1953. Anot Draugo 1957 m. 10 nr. ten vienam kunigui tenka aprūpinti net 1.057 katalikus.

B. Markaitis rašo, kad Austrijoje prieš 30 metų kaimas duodavo 80% krašto kunigų, o šiandien tik 20%. Austrijos sostinėje naciai nuo 1938

iki 1945 m. pasmerkė mirti apie 1.900 vieniečių, bet tik 2 iš jų prašėsi kunigo. Šio miesto pirmajame distrikte tėra praktikuojančių katalikų vos 25 ar 30% — Laiškai Lietuviams Nr. 10, 1953.

1955. IV. 2 dienos Laive rašoma, kad "Austrijoje daugiausia žmogžudysčių. Vienos medicinos fakulteto dekanas pareiškė, kad Austrijoje gimimų skaičius esąs mažiausias visame pasaulyje. Svarbiausia to priežastis, kad austrai daugiausia nužudo negimusių — 200.000 per metus".

Jei jau tokios žinios iš tvirčiausios katalikų šalies, tai kokią padėtį begalima įsivaizduoti kituose jų kraštuose?!

ITALIJA

Ką geresnio rasime daugelio karnolų bei popiežių tėvynėje Italijoje? Čia katalikai sudaro net 98% visų gyventojų. Vienam kunigui, anot Draugo 1957 m. 10 ir 253 numerių, tenka rūpintis 1.004 katalikais, kai tuo tarpu 44% katalikiškoje Kanadoje vienam kat. kunigui tenka tik 468 asmenys. Draugo 1953 m. 302 nr. J. Sav. rašo: "Dėl įvairių priežasčių sumažėję pašaukimai į dvasinį luomą, nuo kurio laiko kelia dvasinei vyresnybei rimto susirūpinimo. Ir yra kuo susirūpinti. Vis mažesnis skaičius jaunuolių pasirenka dvasinį luomą, o tai reiškia, kad Bažnyčia atsiduria prieš problemą — kuo užpildyti tas tuščias vietas parapijose, kur mirtis pasiima savo duoklę, kuo papildyti retėjančias pastoracijos darbininkų eiles. Dėl pašaukimų sumažėjimo, kai kuriuose kraštuose yra stipriai juntamas kunigų trūkumas. Tai galima pastebėti ir Italijoje, ypač kai kuriose vyskupijose, pvz. Bolonijos. Ten padėtis yra tiesiog aliarmuojanti, nes 46 parapijos neturi klebono, o kitose seneliai klebonai nepajėgia atlikti savo paskirties. Kaip, bent da-

linai, rasti išeitis šioje skaudžioje būklėje?" Toliau rašoma, kad Bažnyčios kunigaikštis kardinolas Lercaro "gyvai atjautė faktą, kad jo plačioje vyskupijoje tūkstančiai tikinčiųjų negali priimti šv. Sakramentų, sekmadieniais ir šventadieniais išklausyti šv. Mišių, o šimtai tikinčiųjų turi mirti be paskutinių dvasinių patarnavimų tik dėl to, kad jų parapijoje nėra kunigo. Reikia tad būtinai surasti kunigų. Bet iš kur jų imti?" Nerasdamas geresnės išeities, minėtas kardinolas suorganizavo "Skrajojančius Dievo Žvalgus" — kunigus, kurie net lėktuvais turi skubėti, skraidydami po religiniai atšalančią Italiją.

"Italų katalikų vyrų abejingumą religijai išnagrinėjo olandų laikraštis Katholik Archief, — skaitome Draugo 1958 m. 212 nr. Esą nesuprantama, kodėl Italijos katalikai, turėdami palankiausias sąlygas, nepajėgia nugalėti komunizmo. Aktyvių katalikų esą 10-20%. Rašoma, kad italui nesunku pereiti į komunistus, nes jo tikėjimas tėra tradicija, formalumas, Esą, milijonai katalikų Italijoje yra persiėmę materialistine pasaulėžiūra. Minėtas laikraštis savo pastabas baigia mintimi, jog "Italijos K. Bažnyčia gyvenanti šalia gyvenimo tikrovės".

Laivo 1952 m. 48 nr. skaitome: "Yra paprastai sakoma, kad vargas ir nedateklis, tai komunistų geriausia dirva. O tur būt niekur pasaulyje nėra didesnio skurdo ir didesnio žmonių susikimšimo, kaip Japonijoje. O kur komunistai labiau pralaimėjo, negu Japonijoje? Romos katalikų vadai nuolat giriasi tuo, kad katalikybė yra stipriausia ir galingiausia jėga kovoje prieš komunizmą. Prancūzija, o ypač Italija, neparodo, kad bent krislas tiesos būtų tame pasigyrime. Rinkimų rezultatai Japonijoje rodo, kad stipriausia ir galingiausia

jėga prieš komunizmą yra ne Romos katalikybė, o pagonybė” — samprotauja Justinas. Skaudūs žodžiai, bet faktai juk kalba patys už save. Įdomiai apie pagonius užsimena net vysk. V. Brizgys: “Jeigu Jėzus sutiko pagonių, apie kuriuos jis galėjo sėti, kad Izraelyje nerado tokio tikėjimo (Mat. 8, 10), tai ir mūsų laikais gali pasitaikyti pagonių tobulesnių už krikščionis ir nekatalikų, krikščioniškesnių už katalikus” — Draugas, 1956. IV. 14.

Dr. P. Varnaitis Draugo 1954 m. 11 nr. rašo, kad ne vien socialinis neteisingumas, bet ir italų “religinis nesąmoningumas bei antibažnytinis, o dažnai ir antireliginis nusistatymas yra viena iš komunizmo pasisekimo priežasčių Italijoje. Šis antibažnytinis nusiteikimas ypatingu būdu išbujojo tose provincijose, kurios priklausė prie bažnytinės valstybės arba buvo jos kaimynystėje, kaip antai Lazio, Umbrijoje, Toskanijoje, Emilijoje ir dalinai Ligurijoje. Šiuo metu šiose provincijose komunizmas kaiptik ir labiausiai prigijęs, nežiūrint to, kad tai yra palyginamai pasiturinčios provincijos, apgyvendintos smulkiąja ūkininkija”. Anot dr. P. Varnaičio, “italai yra lengvatikiai ir dideli oportunistai, su pinigų italą galima kažinkur nuvesti”, esą 1946 m. už komunistus balsavo virš 10.000.000 italų, 1946 m. komunistai-socialistai gavo 7.000.000 balsų, 1953 m. — virš 9.000.000. Laive buvo rašyta, kad “didžiausia komunistų partija šiaurės geležinės uždangos tebesanti Prancūzijoje ir Italijoje, kur esą apie 2.500.000 narių ir apie 16 milijonų komunistams prijauniančių”.

Tėvas R. Lombardi savo storoje virš 700 puslapių popularioje ir garsioje knygoje “Per un mondo nuovo” perspėja katalikų kunigus, rašydamas: “O, mano broliai! Kokią didelę dalį kaltės dėl to, kas įvyko, turime kaip tik mes! Žmonės nebūtų prie to

priėję, ką dabar matome pasaulyje, jeigu būtume visuomet buvę, kaip privalėjome... Kaip daug iš mūsų esame vos vidutiniai; bent nesame tokie, kokius Jėzus norėtų matyti. Supraskim, kad ir mes prie žmonijos nelaimės prisidėjome. Kodėl tiek daug žmonių mus paliko? Kodėl mūsų bažnyčios pusiautuščios? Kodėl net ištisos tautos nuo mūsų pasišalino? Baisi istorija! Baisi kaltė! Blogos valios buvo erezijų vadai. Blogos valios ir tie, kurie dabar burnoja prieš Bažnyčią. Bet kiek ir iš mūsų, kunigų, nebuvome, kaip reikėjo. Nebekeliame šiandieninės kaltės; kalbame apie šimtmečius. Amžiai mus matė prisirišusius prie žemės, tingius, išdidžius; nematė mūsų beieškančių sielų, vien tik sielų, bet kokia kaina sielų, ir nutolo nuo mūsų. Dėl to, bent dabar, po tiek paklydusios žmonijos kančių, palengvinkime jiems sugrįžti. Mes jiems tiek pagelbėsime, kiek patys pasidarysime geresni. Nusizeminę muškimės krūtinėn dėl mūsų pačių ir dėl tų, kurie gyveno pirma mūsų, o mūsų gerume sielos atras Jėzų. Nebus santarvės, jeigu ir mes, kunigai, neprisipažinsime kaltais” — L. Lietuviams Nr. 5, 1952.

Kaip iš šių įvairių ištraukų matome, katalikiškos Italijos religingumas yra daug blogesniame stovyje, negu daugeliui atrodo, susidarant klaidingą vaizdą iš nuotraukų ar kronikinių filmų, kuriose matome milžiniškas ovacijas, iškilmingas apeigas bei turtingas ceremonijas.

PRANCŪZIJA

V. Bagdonavičius rašo: “Prancūzija turi didelę atsakomybę prieš visą katalikiškąjį pasaulį” — Draugas Nr. 47, 1958. Tad pažiūrėkime, koks yra religingumas tos atsakomybę nešančios katalikiškos Prancūzijos?

Šio krašto 2.000-čiams katalikų tenka po vieną kunigą, — Draugas Nr. 10, 1957. Kaip matome, tai net

dvigubai blogiau, negu Italijoje.

Dr. J. Gutas sako, kad "religinio gyvenimo gyvumą rodo religinė praktika" — Draugas Nr. 222, 1957, tad ir pažiūrėkime, koks yra prancūzų religingumas, kokia jų religinė praktika?

"Institut Francais d'opinion publique" skelbia, kad iš 42 milijonų prancūzų tik 33 milijonai esą pakrikštyti. Iš 10% pakrikštytųjų save vadiną ir laiko ateistais. 26% save laiko nepraktikuojančiais. 73% sakosi kviesią kunigą mirties valandą. 40% eina į bažnyčią reguliariai. 51% atlieka velykines pareigas (gi 1953 m. Laivo 10 numeris rašo, kad tik 29% krikštytų prancūzų atlieka velykines pareigas). 31% piktinasi, kad kunigai nesą tokie, kokie turėtų būti. 26% sakė, kad Bažnyčia esanti tik turtiniesiems. Tik 3% sakosi nustoję praktikavę dėl blogo kunigų pavyzdžio. 47% pareiškė nepraktikuoją dėl blogo pavyzdžio tų, kurie reguliariai lanko bažnyčią, bet negyvena pagal tikėjimo normas. 2% prisipažįsta esą pasiruošę mirti už tikėjimą, nors jo ir nepraktikuoja. Šis pareiškimas atrodo fantastiškai nelogiškas" — rašo B. Markaitis, L. Lietuviams Nr. 10, 1953. Gal B. Markaičiui nežinoma, jog yra žmonių gilai tikinčių į Dievą ir už savo tikėjimą pasiruošusių aukotis, nors jie ir yra nusivylę Bažnyčios hierarchija arba abejingi bažnytinėms ceremonijoms. Toliau B. Markaitis rašo, kad pvz. "Prancūzijoje, mažame angliakasių miestelyje, tik 2% angliakasių eina į bažnyčią ir tik 6% kitų darbininkų", gi inžinierių lankančių gažnyčią esą 60%.

Kaip skaitėme, yra žmonių atšalusiu nuo bažnyčios arba net visai praradusių tikėjimą vien dėl blogo kunigų elgesio. Šia proga L. Lietuviams redakcija savo 1951 m. 10 nr. lyg ir bando juokauti, sakydama: "Taigi, Bažnyčia yra tikrai dieviškos kilmės, kad net blogiausi kunigai jos neįs-

tengia sugriauti".

Kun. J. Prunskio straipsnyje "Apaštalai tarp raudonųjų darbininkų" skaitome: "Sukomunistėjusiuose, raudonuose Paryžiaus priemiesčiuose", "kur mažame plote yra susigrūdusių pusė milijono proletarų" apaštalauja tik 13 darbininkijos kunigų. "Šiuose rajonuose vargiai ar susidarys 1% lankančių bažnyčią darbininkų. Į bažnytelę be keletos moterų ir vaikų teina tik 4 vyrai. Toks atšalimas!" "Tiesa, dauguma Prancūzijos darbininkų yra krikštyti. Būdami mokyklinio amžiaus, jie lankė bažnyčias, bet vėliau — juos patraukė raudonieji". "Supagonėję kaimai", — rašo toliau kun. J. Prunskis. "Negeriau yra ir eilėje kaimų. Pvz. Champagne provincijoje, Othe apylinkėse apie 60% kaimiečių tebėra nepakrikštyti. Dar 1789 ir vėlesnių metų revoliucijos laikotarpyje tos apylinkės bažnytelė sunaikinta, o raudonieji pareigūnai net kelią nutiesė ta vieta, kur pirma buvo didysis altorius. Čia darbuojasi vienas iš tų pasišventėlių kunigų — Talopp, kuris yra susirūpinęs, kaip pakrikštyti dar nekrikštytų savo 1.300 parapijiečių". Ten "susidaro 5% praktikuojančių. Sunkiau kitose apylinkėse".

Paryžiaus kardinolo Suhard nuomone "Prancūzija vėl sukrikščionės, kai ji turės kunigų šventųjų. Pavojus yra didelis ir reikia čia beribio pasišventimo". taip baigia minėtą straipsnį kun. J. Prunskis, Laivas, 1956. VII. 28 d. Ką bekalbėti apie atsiradimą "beribiai pasišventusių šventų kunigų", jei trūksta net paprastų "nešventų" kunigų.

"Apgaunantis vaizdas" — skaitome Drauga laikraštyje: "Prancūzijos sostinės lankytojams dažnai krinta į akis šio miesto žmonių perpildytos priešpiečio valandomis. Tačiau vaizdas yra apgaunantis. Pagal neseniai prancūzų spaudos agentūros AFAR paskelbtus statistinius davinius, su-

rinktus trijose didžiosiose Paryžiaus parapijose: Saint - Germain, Saint-Sulpice ir Saint-Severin, buvo konstatuota, kad jose tik 20% gyventojų yra praktikuoja; iš 250.000 gyventojų šešioje penkiolikto Paryžiaus sektoriaus parapijose praktikuojančių yra tik 12%. Yra sektorių, kuriuose praktikuojančių % nusileidžia iki 7,5 ir net iki 6%. Vidutiniškai Paryžiaus praktikuojančių katalikų skaičius svyruoja tarp 10 ir 15%".

V. Bagdonavičius Draugo 1958 m. 47 ir 128 nr. rašo, kad prancūziškas šviesuolis "šiandien yra pasidaręs labiau negailestingas savo artimui, negu kuris kitas europietis". Nepaisant prancūzų "gilaus katalikiškumo (?)", jų Afrikos valdymas nepatenkina katalikiškos jų pačių visuomenės. Esą, "geriau tvarkosi net anglai (suprask — protestantai...) savo valdomose Afrikos srityse. Gi prancūzų "vaidmuo yra beviltiškai sunkus" ir "yra išstatytas nepasisekimo pavojui". Esą, šių dienų prancūzų dvasia yra suskilusi ir tas "suskilimas reiškiasi tiek katalikiškoje, tiek nekatalikiškoje visuomenėje. Tiek vieni, tiek kiti yra linkę palikti perdidelį tarpą tarp savo svajonių ir darbų", samprotauja V. Bagdonavičius.

Kaip žinome, Prancūzijos 1958 m. gruodžio mėn. prezidento rinkimuose buvo tik trys kandidatai, vienas iš jų buvo komunistų partijos narys. Dėmesio vertas faktas, kad tokiam aukštam postui komunistai pajėgė išstatyti savąjį kandidatą. Rinkimų teisę turėjo aukštų pareigų vvr'ai, kaip parlamento municipalinių tarybų nariai, burmistrai, jų pavaduotojai ir panašiai. Pabrėžtina, kad tos aukštuomenės net 20% aktyviai priklauso komunistų partijai! O kiek dar simpatikų arba neaktyvių komunistų? — Draugas Nr. 11. 1959. "Komunistų partija su jai priklausančiais

turi apie 5.000.000 narių. Turime būti teisūs ir suprasti, kad šitie skaičiai yra didelė žaizda prancūzų tautos ir valstybės kūne" — rašo A. Stašys, Draugas 1955.XI. 15.

Kaip matome, Prancūzijos religinis atšalimas, ateistinės nuotaikos, sukomunistėjimas ir kunigų trūkumas rodo, kad ten katalikybė bestovi ant sipnų kojų.

VOKIETIJA

Idomu, kaip tvirta katalikybė Vokietijoje? Dr. T. Narbutas, remdamasis daviniais. patiektais "Institute of Management" 200 tarnautojų, keltą metų studijavusių Katalikų Bažnyčią Romoje ir kituose 30 krašų, rašo: "Pastebėtina, kad vokiečių vyskupų valdymas yra sėkmingiausias" — Draugas, 1958. I. 4. Dr. J. Gutas rašo: "Vokiečiai katalikai katalikiškos spaudos srityje varo tikrai neeilinį barą ir yra pavyzdys kitų tautų katalikams" — Draugas Nr. 222, 1957. Tad atrodytų, kad Vokietijos katalikai, turėdami geriausius vyskopus ir pavyzdingiausią spaudą — privalėtų būti vieni iš pirmaujančių katalikų visame pasaulyje. Deja, remiantis centrinės bažnytinės statistikos įstaigos Koelne duomenimis, toliau rašo dr. J. Gutas, tik 48% katalikų telanko sekmadienines pamaldas, o pačiame Koelno mieste dar blogiau — 29,4%. Vienuolių seserų skaičius sumažėjo 9%. Jei 1876 metais kiekvienam 1000 katalikų teko 40,9 krikštų, o 1920 m. sumažėjo iki 28,1, tai 1949 m. beliko vos 16,5 krikštų. Katalikiškos Bavarijos sostinė Muenchene iš "5.100 kūdikių, gimusių katalikiškose šeimose, 100 buvo nekrikštyti. Iš 1.900 mišrios moterystės vaikų 900 buvo krikštyti nekatalikiškai. Iš 4.500 porų 1.700 susituokė nebažnyčioje, 1.176 katalikai išstojo iš Bažnyčios ir tik 99 vėl grįžo" — rašo kan. V. Zakarauskas, L. Lietuviams nr. 1, 1951.

Gediminas Galva rašo: "Ir ne kur

kitur, katalikiškos Bavarijos sostinėje Muenchene 70.000 minia pikčiausiai dantis rodė savai vyriausybei", kuri rūpinasi pasipriešinimu Maskvos grėsmei. Tokios muencheniečių demonstracijos, rašoma toliau, talkininkauja tik Kremliaus kėslams, — Draugas Nr. 113, 1958.

ISPANIJA IR PORTUGALIJA

Portugalijoje toks didelis kunigų trūkumas, jog vienam kunigui tenka aptarnauti net 5.000 katalikų, — Draugas Nr. 10, 1957. Jei kunigų pašaukimų skaičius yra rodiklė krašto religingumo, galima įsivaizduoti kokia ten katalikybės padėtis.

Ispanija yra 99% katalikiškas kraštas. Neperseniausiai ten lankėsi Amerikos juodaodžių pasižymėjęs rašytojas Richrd Wright. Kokios jis tikybos, mes nežinome. Šis „rašytojas, grįžęs iš Ispanijos, parašė 241 psl. knygą Pagan Spain, kurioje teigia, jog pasaulis Ispaniją įsivaizduoja kaip vieną iš katalikiškiausių kraštų, tačiau jis knygoje išvedžioja ir įrodinėja, jog Ispanija nesanti nei krikščioniška, nei katalikiška. Prisimename, kad ši šalis taip buvo sukomunistėjusi, kad net krašto valdžia priklausė raudoniesiems. Brolžudiškas pilietinis karas pasižymėjo ypatingu žiaurumu. 1956. VIII. 11 d. Laive rašoma, kad siaubingo Ispanijos pilietinio karo metu patys ispanai išžudė net 4.266 savus kunigus. Nors

ten religingumas arba katalikybė, kaip matome, ir nėra suleidusi giliai savo šaknų, tačiau kitiems tikėjimams Ispanija ypač yra netoleranti.

ANGLIJA

Didelis kunigų trūkumas jaučiamas ir Anglijoje. Pvz. Essex grafijoje tokia didelė kunigų stoka, jog klebonas Klemensas valdo net parapijų plotą ir vienas turi aprūpinti visų tų tikinčiųjų sielos reikalus, — Laivas Nr. 50, 1954.

Kaip matome, Europos katalikų padėtis nėra džiuginanti. „Nors Europos eilė katalikiškų kraštų turi nepraktikuojančių katalikų skaičių“, vis dėlto, rašo pasiguosdamas toliau B. Markaitis, — „Europos dar negalima laikyti pagoniška“ — L. Lietuviams Nr. 10, 1953. Keista, kad minėtas asmuo čia Europos vardą vartoja, lyg ji būtų 100% katalikiška! Kai tuo tarpu 1954 m. 29-me Laivo numeryje skaitome, jog Europa esanti tik 39% katalikiška. B. Markaitis rašo toliau: „Europos katalikai neturi to paklusnumo Bažnyčios įsakymams, kuriuo pasižymi protestantų kraštų katalikai“.

Gerai, jei katalikų pozicijos geresnės protestantiškuose kraštuose, jei jau Europos katalikus ima pridengti pagonybės šešėliai, pasižvalgyme, ką rasime Amerikoje.

(*Bus daugiau*)

PRISIMINIMAI IŠ NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ LAIKOTARPIO

Kurat. pulk. Jonas Variakojis, suminėjęs trumpai 16 Vasario Nepriklausomybės deklaraciją ir perskaitęs Lietuvos Trybos paskelbtą aktą, suminėjo kai kuriuos faktorius, kurie paruošė to istorinio akto paskelbimą. Nupasakojo kai kuriuos įvykius, kurių liūdininku teko jam būti, stebėti ir veikti.

Lietuvos istorija mums rodo, kad lietuviai nuo pat senovės laikų brangino laisvę ir gynė savo kraštą nuo nuolatinių užpuolikų. Nežiūrint į tai, kad daugumas Lietuvos bajorų ir net dalis kunigaikščių ištautėjo, persiėmė svetima kultūra, tautoje pasiliko tvirtas noras ir pasiryžimas gyventi laisvėje. Tas pasireiškė per lietuvių — lenkų sukilimus IX šimtmetyje ir ypač, kada pasirodė Dr. J. Basanavičiaus, Dr. J. šliupo, Dr. V. Kudirkos, M. Jankaus ir kitų tautos žadintojų raštai. Po 1905 metų revoliucijos Rusijoje, kada buvo lietuviams grąžinta spauda, tautinis susipratimas ir noras išsivaduoti iš rusų okupacijos dar sparčiau pradėjo reikštis. Tais metais Vilniuje sušauktas Lietuvos Seimas nutarė reikalauti Lietuvai autonomijos ir laisvės, o 1917 m. rugsėjo mėn. 18-21 d. d. I-jo pasaul. karo gale, vokiečių okupacijos metu, Vilniuje sušauktas seimas aiškiai jau pasisakė už nepriklausomybę. Pagaliau 1918 m. vasario mėn. 16 d. Lietuvos Taryba, kuri buvo minėto seimo išrinkta, paskelbė mums jau žinomą aktą.

Šiam istoriniui aktui, be jau paminėtų sukilimų, spaudos, konferencijų ir seimų paruošė dirvą šie įvykiai:

1. Didžiojo karo metu 1915 m. Vilniuje susitvėrė taip vadinamasis „Lietuvių Komitetas nukentėjusiems

nuo karo šelpti“. Viena to komiteto dalis su A. Smetona prišakyje, vokiečiams užimant Lietuvą, pasiliko Vilniuje, o kita dalis su M. Yčiu prišakyje kartu su pabėgėliais išsikėlė į Rusiją. Tos dvi šalpos organizacijos, kur susispietė didžiuma įvairių politinių pakraipų lietuvių visuomenės, dirbo ne tik šalpos darbą, bet veikė kultūriniai ir net politiniai.

2. 1917 m. pavasarį Petrapilyje buvo sušauktas visų partijų atstovų pasitarimas, kurių dauguma pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę.

3. Tais pačiais metais iš visų Rusijos frontų lietuvių karių delegatai, suvažiavę irgi Petrapilyje, taip pat pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę. Prie balsavimų nebuvo prieita, nes bolševikai suvažiavimą išardė.

4. 1917 m. Amerikos Lietuvių Taryba įteikė Prezidentui Vilsonui ir Europos valstybių ambasadoriams Vašingtone deklaraciją, kurioje prašė po karo duoti etnografinei Lietuvai nepriklausomybę.

5. 1916 m. kovo mėn. Berne ir birželio mėn. Lozanoje — Šveicarijoje, lietuviai delegatai iš įvairių karštų nutarė Taikos konferencijoje reikalauti grąžinti Lietuvai visišką laisvę ir nepriklausomybę.

6. 1915 ir 1917 m. Stokholme įvyko lietuvių politikų konferencijos, kur buvo tartasi Lietuvos nepriklausomybės atgavimo reikalais.

7. 1918 m. sausio 8 d. Amerikos Prezidentas Vilsonas paskelbė 14 punktų tautų apsisprendimo dėsnius.

8. Rusijoje Lietuvių Vyriausioji Taryba 1918 m. sausio mėn. pasiuntė delegaciją iš pirmininko L. Noreikos ir narių — K. Škirpos ir J. Variakojų į Vilnių, pranešti Lietuvos Tary-

bai, kad lietuviai tremtiniai ir pabėgėliai Rusijoje pasisako už Lietuvos nepriklausomybę.

Šiai delegacijai vykstant per rusų — vokiečių frontą buvę ir nuotykių. Prelegentas papasakojo, kad jiems privažiavus prie prišakinės fronto linijos, dėl vėlaus laiko, per frontą nebepraleidę ir tekę nakvoti pas vieną kaimietį, Besirengiant gulti, atvyko trys ginkluoti bolševikai, pareikalavo dokumentų ir pradėjo juos kratyti. Pulk. J. Variakojis gerokai nusiminęs, nes pas jį buvę legamine keletas desėtkų spausdintų lietuviškų atsišaukimų, kurie galėję jiems atrodyti įtartinais, bet jų laimei po kelių minučių atvykęs dar vienas bolševikas įsakęs savo draugams skubiai su juo vykti į kokį ten dvarą ir suimti ten pasislėpusius kontr — revoliucinierius. Tie tuojau paklausę, metę pradėtą kratą ir išdūmę. Kitą dieną jie perėję frontą. Kitas nuotykis buvęs Daugpilyje. Jie užėję į vokiečių karo komendantūrą prašyti leidimo vykti į Vilnių. Po smulkaus nuklausinėjimo kas jie esą, kodėl nori vykti į Vilnių, p. K. Škirpa per neatsargumą išsitaręs, kad jis yra buvęs karininkas. Tuomet komendantas pasakęs, kad jis t. y. K. Škirpa, kaip prieš kariuomenės karys turįs būti sulaikytas ir laikomas kaip karo belaisvis iki taikos pasirašymo. Buvęs gana kebli padėtis: nei jiems palikti savo draugą bėdoje, nei vieniems be jo keliauti, o ilgai sėdėti Daugpilyje jie irgi negalėję. Taip praėję dvi savaitės, kasdien bevaikštant į komendantūrą ir ten vis iš naujo įrodinėjant, kad p. K. Škirpa reikią traktuoti kaip delegacijos narį. Pagaliau jį paleidę, ir jie laimingai nuvykę į Vilnių ir savo misiją atlikę.

16 Vasario paskelbtas Nepriklausomybės aktas į vokiečius padaręs bombos sprogimo ispūdį nes jie to nelaukę. Slaptu keliu multiplikuotas akto tekstas buvo pasiųstas į Berlyną

ir išdalintas Reichstago nariams, o taip pat ir į Šveicariją, kur per Informacijos biurą buvo paskelbtas kitoms šalims.

Pradžioje vokiečiai nenorėję nieko girdėti apie mūsų nepriklausomybę, bet po Rusijos — Vokietijos taikos pasirašymo 1918 m. kovo mėn. kaizeris Vilhelmas II pasirašė nepriklausomybės pripažinimą, tik reikalavo, kad Lietuva būtų sąjungoje su Vokietija. Tuomet Taryboje kilo sumanymas kviesti Lietuvos karaliumi vokiečių kunigaikštį von Urachą. Kairėsnieji Tarybos nariai (Biržiška, Kairys, Narutavičius ir Vileišis) pasisakė prieš ir iš Tarybos išėjo. Jų vieton įėjo pargrįžę iš Rusijos Dr. J. Alekna, Dr. E. Draugelis, Dr. Purickis, prof. A. Voldemaras ir M. Yčas. Vokietijos vyriausybė vis dar nebuvo apsisprendusi dėl v. Uracho ir linko Lietuvą prijungti prie Vokietijos, bet tais pat metais vokiečiai pralaimėjo karą ir jų planai dėl Lietuvos sugriuvo. Valstybės Taryba atsisakė nuo Uracho ir tada grįžo į Tarybą išstojusieji jos nariai. Buvo sudarytas Valstybės Tarybos Prezidiumas iš pirmininko A. Smetonos ir vicepirmininkų: J. Staugaičio ir S. Šilingo, o taip pat ir Ministerių Kabinetas: pirmininkas prof. A. Voldemaras, Vidaus Reikalų — V. Stašinskis, Teisingumo — P. Leonas, Finansų — M. Yčas, Švietimo — Dr. J. Yčas, Ūkio ir Valstybės turto — J. Tūbelis.

Padėtis vis dar buvo sunki, nes vokiečiai dar neleido mūsų Vyriausybei pilnai veikti. Nebuvo pinigų, susisiektas buvo okupantų rankose, vokiečiai labai pamažu perdavinėjo valstybinį turtą, o tuom tarpu jiems traukiantis iš Lietuvos, kraštą užleis-

Nepriklausomybės paskelbimas buvo svarbus faktas, bet jis tapo realybe tik tada, kada jį parėmė kariuomenė, kuri pradėjo tvirtis paskelbus antram Ministerių Kabinetui su M. Šleževičiu prišakyje atsišaukima į

tautą, kviečiant jaunos vyrus ir buvusius rusų kariuomenės puskarininkius bei karininkus stoti savanoriais į Lietuvos kariuomenę.

Mūsų kariuomenė gana greit organizavosi. Pradžioje nors silpnai apginkluota, bet savo stipria dvasia ir pasiaukojimu sulaukė ir nugalejo daug skaitlingesnius bolševikus, bermontininkus ir lenkus. Ši diena mums lietuviams yra reikšminga ir minėtina, nes jeigu ne 16 Vasario aktas, nebūtų buvę mūsų kariuomenės ir nebūtpme 22 metus gyvenę nepriklausomu gyvenimu.

Šios šventė proga tebūna mūsų mintys pašvęstos pirmoje eilėje kovojusiems žodžiu, raštu, ginklu ir padėjusiems galvas už tėvynę. Mes lenkiame savo galvas prieš visas mūsų tautos laisvės aukas.

Nors mūsų tauta dabar ir vėl nėra sunkią vergijos našą, bet mes privalome su viltimi žvelgti į savo Tėvynės ateitį. Kaip nekartą buvo taip ir ateityje susidarys palankios sąlygos nepriklausomybei atgauti ir mes ją atgausime, jei tik būsime vieningi, mylėsime savo gražiąją Lietuvą ir mūsų jaunimą išauklėsime Lietuvos nepriklausomybės idėjos dvasioje.

Didelis patriotas ir kultūrininkas, tautos vėteranas prof. M. Biržiška, kuris yra vienas iš pasirašiusių Nepriklausomybės aktą, keleri metai atgal šios šventės proga rašė tokį atsisaukimą, kuriame klausia, kur yra mūsų vieta Tautos kovoje. Jis sako, kad Vasario 16-ji diena ne vien mūsų tautinė šventė, kada viešai patvirtiname savo ištikimybę Lietuvos nepriklausomybei, sušildome savo ryžtą tolesnei kovai dėl Tėvynės išvadavimo iš nelaisvės ir vergijos pančių, bet ir savo lietuviškos sąžinės patikrinimo diena. Atsakykime kiekvienas pats sau nuoširdžiai, atvirai: Ar dažnai prisimenu, galvoju, grauđinuos, atmintyje prikeldamas paliktoje šalyje likusiųjų mano artimųjų,

Mykolas Zablockas.

Debesėliai

*Lengvi, kaip pūkas, pasikėlę
Iš jūrų — marių tolimų
Padangėj plaukė debesėliai
Su nuostabiausiu greitumu.*

*Išbėgęs rankele jiems moju,
Šaukiu neskubinti, palaukt,
Bet debesėliai nesustojo
Padange mėlynąja plaukt.*

*Vis ritos, skubinos jų eilės —
O aš — šaukiau ir mojau tik...
Ir buvo liūdna man ir gaila
Ant šitos žemės pasilikt...*

Bus veltui

*Visas mūsų darbas, triūsas,
Viskas, ką mes veikti imam,
Bus veltui, o Dieve mūsų,
Mums be Tavo padėjimo.*

*Tu, Aukščiausias, mus sukūrei,
Pagal Tavo valią šventą,
Todėl Tau vienam tik turim
Melstis, dirbti ir gyventi!*

*Visas mūsų darbas, triūsas,
Viskas, ką mes veikti imam,
Bus veltui, o Dieve mūsų,
Be maldoj susikaupimo!*

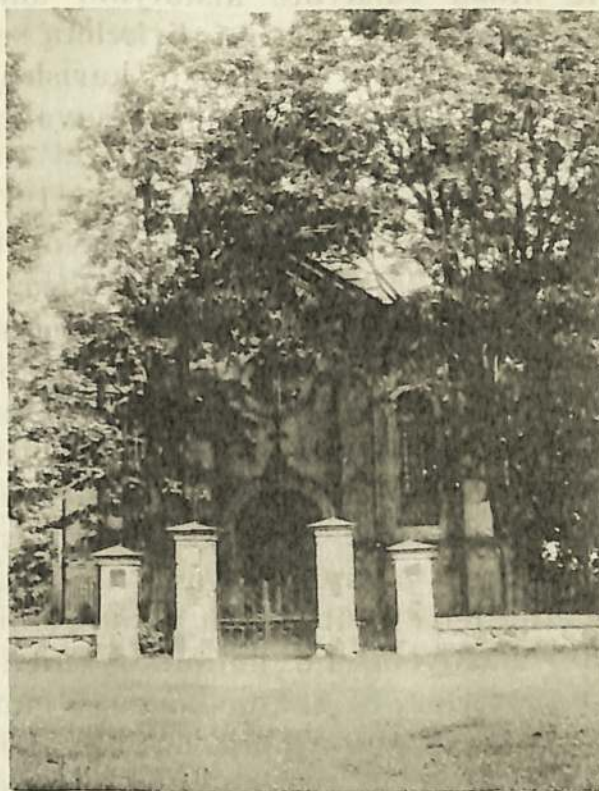

kaimynų, pažįstamųjų brangius veidus? Ką gi galvoju apie likusias mūsų Tautos likimą? Ką naudinga savo žmonėms padarau šios mūsų sunkios tremties metu? Ar visa, kas reikia, mano daroma sau ir savo artimiesiems atlaikyti savo kalbai, Tautai ir Tėvynei ištikimybėje prieš supančias mus svetimybės bangas? Kuo gi prisidedu prie mūsų bendrų grumty-

nių su mūsų Tautos ir Tėvynės pavergėju — maskolišku slibinu? Kur toje kovoje nustatau ir surandu sau vietą? Kad ir mažutę vietelę? Taigi, ne svetimas nuodėmės skaičiuokime — dabarties ir ateities — spaudoje ar savo tarpe, — bet kiekvienas savo sąžinę pakratykime ir ką joje radę netvarkoje, muškimės į krūtinę ir pakilę stokime į darbą.

Paskaitęs šį prof. M. Biržiškos graudeningą visiems lietuviams, Kurat. J. Variakojis trumpai pabrėžia ir apie reformatų įnašą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbe.

Pirmiausia pamini mūsų kunigaikščius Radvilus, kurie buvo karšti tėvynės mylėtojai ir kovojo už Lietuvą. Toliau sumini: pedagogą ir poetą St. Dagilį, Generalinį Superintendantą prof. kun. P. Jakubėną ir Superintendantą kun. J. Šepetį, kurie žodžiu ir raštu žadino tautinį susipratimą. Ypač daug prisidėjo prie Nepriklausomybės paskelbimo paruošimo kuratorius M. Yčas, kuris dar prieš I-ji Pasaulinį karą Rusijos atstovų Rūmuose, taip vadinamoje Valstybės Dūmoje keldavo Lietuvos reikalus. Be to, jis I-jo Didž. karo metu turėdamas Petrapilyje įtakingose valdžios sferose pritelių ir pažįstamų, kaipo "Nukentėjusiems nuo karo šelpti komiteto" pirmininkas išgaudavo iš Rusijos caro dukters Tatjanos vardo komiteto ir dar iš kitų šaltinių milžiniškas pašalpos sumas, kurios vėliau buvo skirstomos po visą Rusiją išmėtytoms lietuvių švietimo ir kultūrinėms įstaigoms išlaikyti. Jis aktyviai dalyvauja Petrapilyje lietuvių konferencijoje, kur, kaip jau minėta, buvo pasisakyta už Lietuvos nepriklausomybę. Jis karo metu važiuoja į Švediją dalyvauti lietuvių delegatų pasitarime politiniais Lietuvos klausimais. 1917 m. jis yra Lietuvių Vyriausios Tarybos Rusijoje pirmininkas. Grįžus jam į Lietuvą, tuojaus kooptuojamas į Lietuvos Valstybės

N. Radviliškio Ev. Ref. bažnyčia.

Tarybą. Susidarius pirmam Ministerių Kabinetai, jis įeina kaip finansų ministeris. Netrukus po to jis vyksta į Vokietiją ir išgauna iš vokiečių valdžios didelę paskolą, be kurios mūsų jaunoji kariuomenė nebūtų galėjusi taip greit apsiginkluoti ir stoti į kovą.

Didelę garbę mums sudaro kuratorius Jokūbas Šernas, kuris yra vienas iš pasirašiusiųjų 16 Vasario aktą ir buvo pirmųjų ministerių kabinetų narys.

Kuratorius Prof. Dr. J. Yčas buvo I-jo Ministerių Kabineto švietimo ministru ir, kaip istorikas ir pedagogas, žadino tautinį susipratimą.

Pamini taip pat kuratorių diplomata Joną Aukštuolį, kuris prieš skelbiant Nepriklausomybės aktą sėkmingai darbavosi lietuvių komitete Švedijoje, kur atvykdavo delegatai iš Rusijos, Amerikos ir Lietuvos tartis politiniais Lietuvos reikalais.

Be aukščiau paminėtų reformatų, esą ir daugiau, kurie yra prisidėję prie mūsų valstybės atstatymo darbo, bet jis norįs prisiminti keletą savo kovos draugų reformatų kariškių, kurie vieni iš pirmųjų įstojo savanoriais į Lietuvos kariuomenę.

Po to, kai pirmieji bolševikai 1919 m. pradžioje ties Kėdainiais buvo atmušti ir sulaikytas jų veržimasis į Kauną, padidėjęs savanorių skaičiui, kariuomenės Vadas Gen. S. Žukauskas davė Panevėžio atskiram batalionui (kuriam vadovavo prelegentas pulk. J. Variakojis) įsakymą užimti Ukmergę, kuri gegužės mėn. 3 d. ir buvo užimta ir kartu atvaduo-
tas miestelis Deltuva su sena reformatų bažnyčia. Po keliolikos dienų to paties Gen. S. Žukausko buvo gautas įsakymas žygiuoti Panevėžio kryptimi. Po kietų kautynių Panevėžys buvo užimtas gegužės 19 d. 1919 m.

Šios kautynės buvusios reikšmingos, nes bolševikams buvo suduotas toks smūgis, kad juos vejant toliau

iki pat Latvijos sienos puolimo iniciatyva buvusi lietuvių rankose.

Įdomu esą ir tai, kad šios kautynės prasidėjo iš Kėdainių, buvusio reformatų kultūrinio židinio, kur iki vėliausių laikų mūsų bažnyčioje gulėjo Lietuvos Kunigaikščio ir reformatų šulo Jonušo Radvilos ir jo šeimos karstai. Mums reformatams šios operacijos dar ir tuo reikšmingos, kad kariuomenės Vadu buvo reformatas Gen. S. Žukauskas, Panevėžio grupės (vėliau I-mos Divizijos) vadu buvo Gen. St. Nastopka irgi reformatas ir kuratorius. Panevėžio atskiro bataliono vadu buvo taip pat reformatas kurat. pulk. J. Variakojis ir I-os kuopos vadu buvo reformatas karininkas Jonas Nastopka, kuris atakuojant priešą ties Panevėžiu paguldė savo galvą. Be paminėtų, šiuose veiksmuose dalyvavo karininkai: kurat. kap. V. Snarskis, Mikelėnas, karo vald. K. Kregždė ir nemaža eilinių karių.

P. B.

Pietų metu po Sinodo:

Foto W. Pełachewsky

*Iš kairės: Dir. M. Tamulėnas Sr.,
Dr. J. Mikelėnas, Dr. D. Smucker
(presbyterionų atstovas), Sup. S. Neimanas, Kun. P. Dilys, H. Dilienė.*

BALSAS IŠ AFRIKOS

Hypatia Yčaitė-Petkus

Antrąją dvidešimtojo amžiaus pusę galima būtų pavadinti atominės baimės periodu. Atominių sprogimų pėdsakai, užsilikę atmosferoje, sudaro realų pavojų, kuris sulaukia kas kart daugiau dėmesio mąstančių žmonių tarpe. Neseniai Dr. Albert Schweitzer, gyvenantis Prancūzų Ekvatorinėje Afrikoje, prisidėjo prie nerimą reiškiančių balsų šiais žodžiais: "Keliu savo balsą, drauge su kitais, su rimtu perspėjimu. Radioaktyvūs atominiai krituliai atmosferoje, gali tapti pavojumi žmogaus gyvybei. Atominių aksperimentų tęsimas gali pasirodyti kvailyste, už kurią žmonija turės sumokėti baisią kainą" (iš 1957. IV. 23 pareiškimo).

Vienas iš didžiųjų šios srities žinovų, J. A. V. Atominės Energijos Komisijos narys, mokslininkas Dr. E. Libby, paneigė iškeltą pavojų. Savo žodžius jis skyrė įsakmiai Dr. Schweitzer'io adresu (nors panašias mintis buvo pareiškę ir Romos popiežius, ir Japonijos valdžios pareigūnai, ir Anglijos bei Vokietijos mokslininkai, tarp daugelio kitų). Čia mes nenagrinėsime, kieno pusėje randasi teisybė. Tik norime sustoti ties klausimu: kas yra tas žmogus, su kurio nuomone skaitosi mokslinis pasaulis? Tai toli gražu ne pirmas Dr. Schweitzer pareiškimas, sulaukęs plataus susidomėjimo. Jis yra tapęs vienas iš žinomiausių mūsų amžiaus žmonių. Šis virš aštuonesdešimties metų amžiaus gydytojas, besidarbuojantis Afrikoje tropiškų ligų aplinkoje, yra laimėjęs visuotiną pagarbą. Čia tik kelis įvertinimo ženklus suminėsime. Frankfurte, Vokietijoje, jis laimėjo literatūrinę Goethes vardo premiją 1928.

Jis tapo Nobelio taikos premijos laureatu 1952 m. Anglijos karalienė 1955 m. jį apdovanojo aukščiausiu D. Britanijos ordenu, "Order of Merit", ir Cambridge'o universitetas ta proga jam suteikė garbės doktoratą.

Kodėl Dr. Schweitzer užsitarnauja pasaulio dėmesį? Atsakymo reikia ieškoti jo asmenybėje, jo atliktuose darbuose, jo gyvenimo filozofijoje. Dr. Schweitzer nėra vien gydytojas: jis yra taip pat talentingas muzikas, teologas, daugelio knygų autorius, plačių pažiūrų ir gilios tolerancijos humanitaras. Pasiekęs nemažų laimėjimų visose šiose srityse, Dr. Schweitzer vis dėlto nusigrįžo nuo civilizuoto pasaulio. Jis pašventė virš keturiasdešimt savo gyvenimo metų humanitariniam darbui Afrikos džiuglėse. Jo įsitikinimo, teikimas mediciniškos pagalbos ten, kur ji yra tikrai reikalinga, yra tikra prasme pasitarnavimas Dievui ir artimui. Retas žmogus, būdamas dar gyvųjų tarpe, yra atsiekęs tokio garso ir pagarbos žmonių akyse. Žurnalistai, religinio pasaulio vadovai ir valstybės vyrai yra važiuavę pas jį ir aprašę savo įspūdžius. Apie jį rašo didžioji pasaulio spauda; jo parašytos knygos plačiai skaitomos; yra apie jį parašyta visa eilė knygų. P. Amerikos didmiesčiuose šiuo laiku yra rodoma spalvuota dokumentalė filma, kur galima pamatyti Dr. Afrikoje ir jį patį kasdieniniuose jo darbuose. Visos tos reklamos aki-vaizdoje Dr. Schweitzer pasiliko ta pati kukli, giliai pasišventusi asmenybė, kaip ir visuomet. Iš karto smarkiai pasipriešinęs visokiam grasinimui, jis ilgainiui sutiko su sąlyga, kad visos pajamos būtų skiriamos

Albert Schweitzer.

jo ligoninės palaikymui. Taigi visi, kurie matys tą filmą, prisidės prie jo darbo vaisių įgyvendinimo.

Laimingas tas žmogus, kuris jaučia suradęs savo gyvenimo prasmę. Jis dar labiau laimingas, jei jis sugeba kitiems parodyti kelią. Dr. Schweitzer pavyzdys švyti, kaip žibintas kai kurių žmonių akyse. Vienas jo padėjėjų, jaunas amerikietis gydytojas, užklaustas, kodėl jis atvyko dirbti į Lambarėnė, labai paprastai atsakė: „Aš išgirdau apie Dr. Schweitzer“. Štai kitas pavyzdys, kuris primena Dr. Schweitzerio mėgiamą posakį, kad „nė vienas iš mūsų nežino, kokias pasekmes palieka mūsų gyvenimas“. Arizonoje gyvenantis turtingas dvarininkas W. L. Mellon, uždegtas Dr. Schweitzer pavyzdžiu, 1947 m. nuvyko į Afriką su juo išsikalbėti asmeniškai. To pasimatymo pasėkoje, Mellon ryžosi stoti į medicinos fakultetą (būdamas 37 metų amžiaus). Gavęs gydytojo

diplomą, jis ir jo žmona (kuri tuo tarpu išėjo gailestingos seselės mokslus) išvyko į Haiti salą gydyti neturtingųjų. Pastatę ir įrengę ligoninę, jie tenai darbuojasi šiaandieną, tame suradę gyvenimo prasmę ir gilų dvasinį pasitenkinimą.

Dr. Schweitzer gimė Guensbacho miestelyje, Elzase, 1875 m., kur jo tėvas buvo evangelikų kunigas. Mažasis Albertas augo pasiturinčioje šeimoje, kalbėdamas vienodai vokiečių ir francūzų kalbomis. Jaunystėje jis bandė įvairias mokslo ir meno šakas, ieškodamas savo tikro pašaukimo. Nuo mažens ėmėsi mokytis groti vargonais ir ypatingai pamėgo J. S. Bach'o kūrinis. Tuo laiku jis studijavo literatūrą ir filosofiją, džiaugdamasis savo vis naujai atrastais intelektualiniais sugebėjimais. Savo atsiminimuose jis pasakoja, kad 21 metų sulaukęs, jis pradėjo rimtai mąstyti apie tikrąjį savo gyvenimo tikslą. Čia jis giliai į širdį paėmė Biblijos tekstą: „Kas stengsis išgelbėti savo gyvybę, praras ją; kas praras gyvybę Kristaus dėliai, išgelbės ją“. Pasiryžęs pašvęsti savo gyvenimą žmonijos labui, jis ypatingai brangino Biblijos posakį apie žvejus Simaną ir Anrių, kurie išklausę Kristaus žodžių „tuojau pakėlė savo tinklus ir pasekė Jį“. Jaunuolis irgi troško eiti tuo pačiu keliu, bet nežinojo, kaip ir kur.

Apmąstydamas savo gyvenimo kelią, Schweitzer nusprendė ligi trisdešimties metų tobulinti savo sugebėjimus ir vėliau juos pašvęsti skirtam, dar nežinomam, tikslui. Taip besimokydamas jis įgijo kelis doktoratus Strasburgo universitete, muzikos ir teologijos — filosofijos srityse. Žavėdamasis Bach'u, jis parašė apie jį autoritetingą mokslinį darbą. Įdomaudamasis Kristaus ir Apaštalo Povilo asmenybėmis ir spręsdamas moralines problemas, jis ir čia sukūrė žymių darbų. Tapęs kunigu,

jis ėmėsi pastorato darbo ir pasižymėjo, kaip sekmingas pamokslininkas.

Taip jam suėjo 30 metų. Gyvenimas jam šypsojosi. Pagarsėjęs toli už savo parapijos ribų, jis važinėjo su paskaitomis ir koncertais į Paryžių, Berlyną ir kitas Europos sostines, visur sulaukdamas publikos prielankumo ir aplodismentų. Bet to jam neužteko, nes jį griaužė mintis, kad

H. Yčaitė-Petkus.

jo gyvenimas neturi prasmės. Staiga jam pasidarė aišku, ką jis turi daryti: tapti gydytoju, idant galėtų praktišku būdu pasitarnauti vargstantiems. Jis pasakoja, kad čia jam gilaus įspūdžio padarė viena Paryžiaus misijų draugijos išleista knygelė. Išėjęs ilgą ir sunkų medicinos mokslą su specialybe tropiškose ligose, Schweitzer, apie 40-ties metų sulaukęs, nuvyko į Lambarėnė kaimą ant Oguwes upės kranto vidurinėje Afrikoje. Čia iki šandien jis dirba čiabuvių juodaodžių labui, kovodamas su lepra ir kitomis baisiomis ligomis.

Pradžia buvo sunki: jis įsteigė ligoninę pašiūrėje, buvusioje vištydėje, po truputį statydamas kitus reikalingus pastatus. Ant kiekvieno žingsnio reikėjo kovoti su karščiais, su drėgme ir su džiuuglės gyviais bei augfmenija. Dirbdamas Afrikoje, Dr. Schweitzer vistik nenutraukė ryšių su civilizacija. Jis ir toliau studijavo, rašė, grojo savo mėgiamais vargonais, kas kelinti metai grįždamas į Europą su paskaitomis ir koncertais, rinkdamas aukas. 1949 m. jis lankėsi ir Amerikoje, atvykęs į Aspen, Colorado dalyvauti Bach'o festivalyje. Visas pajamas jis skyrė savo Lambarėnė ligoninei, kuri šandieną turi personalą, susidedantį iš 4 gydytojų ir 10 gailestingųjų seselių ir aptarnauja apie 5,000 apylinkės ligonių kasmet.

Pažvelkime dabar į kelias vedamasias Dr. Schweitzer'io mintis. Jis pasižymi, kaip liberalinės minties teologas: tai reiškia, kad jis virš konfesijų stato praktiškąją Krikščionybę, lygiai vertindamas visus žmones be pažiūrų skirtumo. Filosofija besidomintieji asmenys plačiai skaito jo knygas, kaip pav. *Civilizacija ir Eтика*, *Istorinės Jėzaus asmenybės bei ieškant ir Povilas ir jo aiškintojai*. Schweitzer'ui yra svarbiau gelbėti sergantį žmogų iš ligos narų, negu griebti jį krikštyti. Iš meilės gerajam daktarui daug juodžių yra priėmę krikščionių tikėjimą ir tuom jis yra patenkintas.

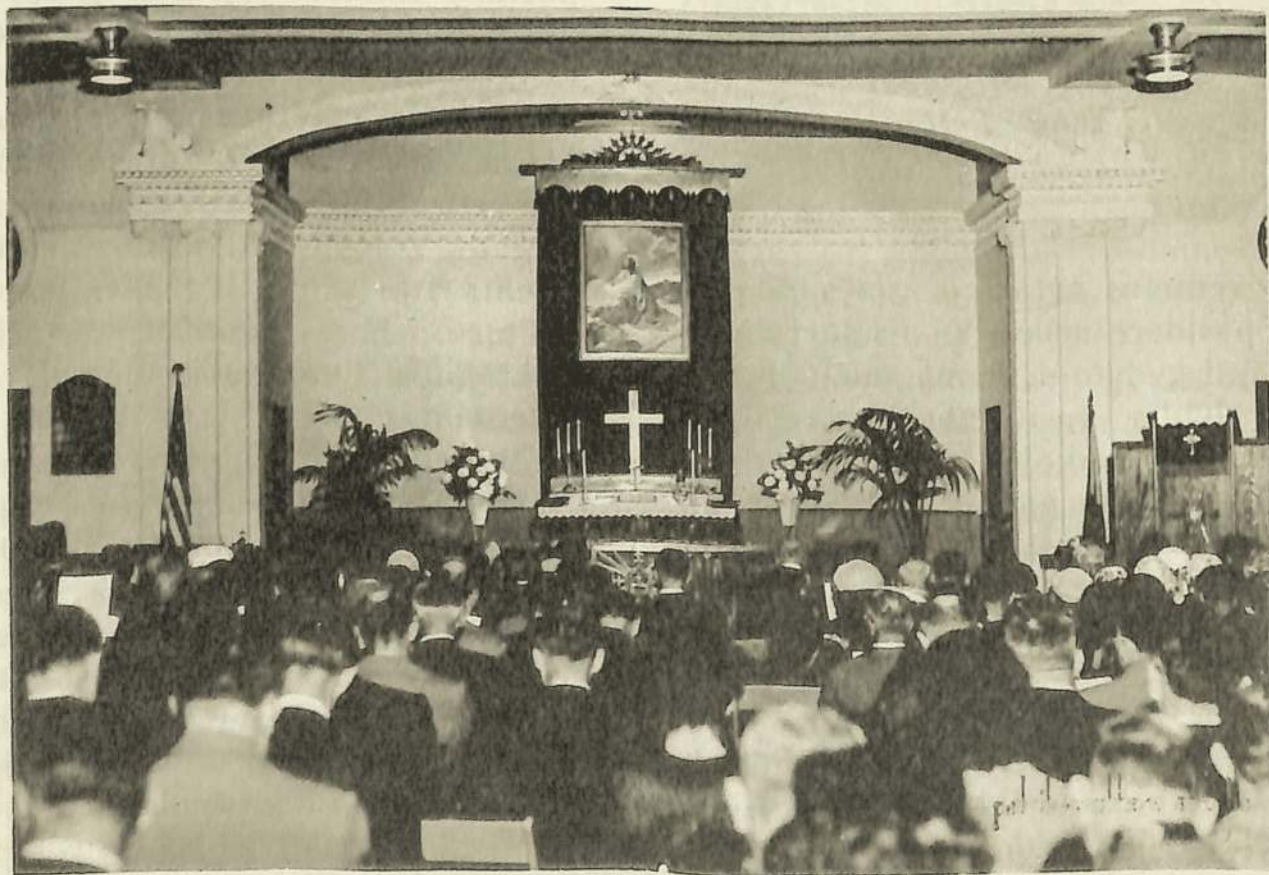
Kita charakteringa Dr. Schweitzer'ui mintis yra "gyvybė gerbk". Anot jo, gyvybės liepsnelė yra Dievo dovana visiems sutvėrimams, nuo didžiausio ligi menkiausio, ir mūsų šventa pareiga yra ją saugoti taip, kaip savo. Savo atsiminimuose, *Iš mano gyvenimo ir minčių* jis pasakoja, kaip jis vaiku būdamas Guensbache išėjo šaudyti žvirblių su ragatke rankoje. Jau buvo bešaunąs, kai pasigirdo bažnyčios varpų gau-

dimas, giliai jam primindamas Dievo prisakymą: Neužmušk. Vėliau suaugęs jis rado indų filozofijoje minčių, kurios jį pakreipė dar toliau gyvybės doktrinos keliu. Iš to išplaukia kita mintis, kuri daro jam didelės įtakos: “Nė vienas žmogus nėra visiškai ir visam laikui svetimas kitam žmogui. Žmogus priklauso savo artimui ir turi jam pareigas”.

Taip kaip ir jo mėgiamas mąstytojas Goethe, Schweitzer yra įsitikinęs, kad mintis turi sutapti su veiksmu. Jis sakosi išvykęs į Afriką kaip gydytojas, nes jis “norėjo dirbti, o ne kalbėti apie darbą”, ir tarp kitko bijojo būti įtrauktas kaip pareigūnas kokioje nors labdaros organizacijoje, kur “neturėtų kontakto su gyvenimu”. Jo gyvenimo filozofija atspindi ne vien žodžiuose, bet ir darbuose. “Pavyzdys — tai vienintelis būdas paveikti kitus”, jis pastebi. Jis ne tik gydo ligonius, bet ir pats planuoja ligoninės statybą. Su plaktuku ir lopeta rankoje jis rodo pagel-

bininkams, kaip turi būti atliktas darbas.

“Reikia stengtis praktiškai įgyvendinti tikrą humaniškumą”, sako Dr. Schweitzer. “Žmonės turi būti verti viens kito pasitikėjimo. Dvasinės vertybės, kurios įsikūnija į valią ir į veiksmą, yra neįkainuojamas turas — lyg brangenybės, slypinčios požemyje, kurias mes privalome atkasti. Žmonija laukia tokių, kurie sugeba tai įvykdyti”. Pats šių žodžių autorius yra vienas iš tokių... Kaip yra išsireiškęs vienas jo gerbėjas: “Dr. Schweitzer yra didelis žmogus, nes jis padarė tai, ką galėtume padaryti mes visi, jeigu tik turėtume pakankamai drąsos”. Tai tikrai yra viena iš jo didybės priežasčių. Bet gal pati didžiausioji yra ta, kad jo gyvenimas jį vedė Kristaus pramintais takais. Kur nors pakeliui jis sutiko tą žmogų iš Nazareto ir iš jo gyvenimo nurodyto pavyzdžio sukūrė praktišką realybę.

Malda Liuteronų “Tėviškės” bažnyčioje.

ŠIS TAS APIE SIMFONINĮ ORKESTRĄ

Vladas Jakubėnas

Nepričiusiam klausytojui simfoninis orkestras atrodo lyg begalinė garsų jūra, kurią gamina devynios galybės visokių instrumentų. Ruošiant didelius koncertus mūsų rengėjai dažnai giriasi: gros orkestras iš 50, 60 ar net 70 žmonių. Atrodytų, kad juo daugiau dalyvių, juo įvairesnį orkestro garsai; galima būtų manyti, kad turint užtenkamai lėšų ir prisiamdžius kokius 200 ar 300, efektas būtų dar geresnis.

Tikrumoje reikalas yra kiek paprastesnis. Simfoninio orkestro struktūra nėra paremta šimtais instrumentų; instrumentai dalinasi įvairiomis grupėmis, kurių kiekviena yra panaši į chorą: turi (maždaug) sopranus, altus, tenorius, bosus. Instrumentų rūšys ir jų kiekis irgi yra nustatytas, tradiciniai nusistovėjęs.

Pagrindinė simfoninio orkestro struktūra yra trys didelės grupės, kurių kiekviena atskirai gali sudaryti pilną sąskambį: stygininkai, mediniai pučiamieji ir variniai pučiamieji. Prie jų prisideda dar mušamųjų grupė, kurie vartojami tik skambesio sustiprinimui, bet nesudaro savistovio sąskambio.

Svarbiausia ir gausiausia grupė yra stygininkai. Svarbu yra žinoti, kad kiek daug jų bebūtų, visi stygininkai sudaro visviena tik lyg *penkis instrumentus*. Tie "instrumentai" yra: pirmieji smuikai, antrieji smuikai, violos (smuikai — altai, iš išvaizdos panašūs į smuikus), violončelės ir kontrabasai. Visi pirmieji smuikai groja vienu balsu tą pačią melodiją ir jie visi atatinka vienam mediniam ar variniam pučiamajam instrumentui. Tas pats galioja ir likusioms stygininkų grupėms.

Kiek gi reikalinga stygininkų or-

kestre? Kalbant bendrai: kiek kišenė leidžia; tačiau čia yra tam tikrų ribų, tiek minimumo, tiek maksimumo link. "Ubagiškas" (minimalus) stygininkų sąstatas, kurį tarp kitko mes turėjome Kauno operoje, būtų: 8 pirmieji smuikai, 6-7 antrieji, 5-6 altai (violos), 4-5 violončelės, 3-4 kontrabasai. Mažiau to kiekio orkestro skambumas nukentėtų: stygininkus nustelbs pučiamieji. Dėl maksimumo: Chicagos simfoninis orkestras turi 17 pirmųjų smuikų ir 9 kontrabusus (kiti instrumentai ta pačia mažėjančia progresija). Šis kiekis būtų maždaug palankiausias, nors kai kurie orkestrai, kaip pav. Milano "Scallos" operos teatras Italijoje turi 24 pirmuosius smuikus.

Iš to aiškėja, kad didesnis ar mažesnis orkestro dalyvių kiekis daugiausiai priklauso nuo stygininkų grupės. Kitos grupės, kaip matysim, čia turi mažiau įtakos.

Pirmas pirmųjų smuikų smuikininkas, sėdintis prie pat dirigento iš kairės, vadinamas "koncertmeisteriu". Jis privalo būti geras muzikas, bėdai ištikus padėti išbristi iš sumišimo, ar net perimti dirigento pareigas.

Medinių pučiamųjų grupė irgi sudaro užbaigtą sąskambį, lyg chorą, tačiau čia, be instrumentų augščio, jis skiriasi ir garso atspalviu. Standartinis vad. "dvigubas" (mažiausias) sąstatas čia yra: dvi fleitos, du obojai (išvaizdos kaip klarnietas, bet pučia per ploną dramblio kaulo "mundstuek'ą", ir turi nosinį garsą); du klarnietai ir du fagotai. Fleitos ir obojai atatinka maždaug sopranams; klarnietai: sopranams ir altams; fagotas (angliškai "bassoon") yra giminingas obojui, irgi pučia per dramblio kaulo mundstuek'ą, turi apystorį medi-

nį vamzdį už grojiko nugaros; jo rolė atitinka maždaug tenoriui ir bosui medinių grupėje.

Taigi, minimalų "dvigubą" medinių grupės sąstatą sudaro 8 instrumentai, pasidalinę keturiomis rūšimis: fleitos, obojai, klarnietai ir fagotai. Daugelyje simfonijų ar operų vartojamas vad. "trigubas" medinių sąstatas. Jį sudaro: 3 fleitos, iš kurių viena "piccolo" (mažiutė, groja labai augštai), 3 obojai, kurių vienas altinis, vadinamas "anglų ragu" (atrodo kaip pypkė), trys klarnietai, kurių vienas bosinis (basklarnietas, atrodo irgi kaip didelė pypkė), trys fagotai, kurių vienas bosinis ("kontrafagotas", su ilgu ir storesniu mediniu vamzdžiu už grojiko nugaros; groja labai žemai).

"Trigubo" sąstatą medinių grupę sudaro 12 instrumentų. Gali būti ir tarpinių sąstatų, kur dalyvauja pav. trys fleitos, o tik du klarnietai ir pan. Dažnai "dvigubame" sąstatė antra fleita "keičia" į "piccolo": kompozitoriui rezervavus laiką, grojikas pasiima kitą instrumentą. Taip pat antras obojus gali laikinai papūsti ir anglų ragą, antras klarnietas — basklarnietą, o antras fagotas — kontrafagotą. Tų instrumentų grojikai privalo tai mokėti, bet visa tai turi būti specialiai numatyta ir atitinkamai kompozitoriaus sutvarkyta.

Standartinis varinių pučiamųjų grupės sąstatas yra: dvi triūbos, ir jiems giminingi pagal garso pobūdį: trys trombonai ir bastuba. Trombonai yra tie instrumentai, kurie begrojanč stumdo ten ir atgal dalį vamzdžio; bastuba: labai didelė triūba suktu vamzdžiu ir plačiu galu. Triūbos atitinka maždaug sopranams, trys trombonai su bastuba sudaro lyg vyrų chorą. Kartu gi šie instrumentai sudaro "vyriško", kieto ir tauraus garso sąskambį.

Be to dar yra keturių valtornų grupė. Yra tai tenorio — alto ir iš

dalies boso skalės instrumentas, ratu susuktu vamzdžiu; grojikas laiko vieną ranką įkištą į vamzdžio galą. Pavadinimas "valturna", ar "valturnė" yra kilęs iš iškreipto vokiško "Waldhorn" (miško ragas). Šis pasakutinis pavadinimas Lietuvoje nebuvo prigijęs; "valturnė" vartojama rusų ir lenkų: angliškai: "French Horn". Valtornės turi švelnesnį, malonų skambesį; vartojamos ir visos kartu, kaip choras, ir taip pat atskirai, kaip solo instrumentas.

Dūdų orkestruose mes matome žymiai daugiau visokių rūšių triūbų, tačiau jos nėra vartojamos standartiname simfoninio orkestro sąstatė.

Kas nori suprasti simfoninio orkestro prigimtį, turi tvirtai įsidėmėti, kad kiekvieno veikalo partitūroje yra tiksliai numatyta, kokie instrumentai yra reikalingi ir visa muzika pagal tai sutvarkyta. Kiekvienas sąstatas mažinimas palieka skyles, kurios bus gerokai jaučiamos. Tuo atveju visa partitūra privalo būti atitinkamai pertvarkyta. Taip, pav. statant "Rigoletto" ir "Faustą" lietuvių kalba. Chicagoje buvo išnuomuota speciali perorkestruota partitūra mažam orkestrui, kur buvo stengiasi sudaryti pilną sąskambį su mažu pučiamųjų kiekiu. Stygininkai ir tuo atveju sudaro įprastas penkias grupes; kadangi jų buvo visai nedaug taupumo sumetimais, tai ir negausūs pučiamieji stipriose vietose juos gerokai slopino.

Dauguma simfonijų ir operų reikalauja vad. "trigubo" sąstatą (su 12 medinių pučiamųjų). Klasikų: Mocarto, Haydno, iš dalies ir Beethoveno simfonijos reikalauja tik "dvigubo" ar net dar mažesnio sąstatą. 19 amžiaus pabaigoje ir 20 pradžioje buvo įsivyravusi mada vartoti labai didelius orkestrus: su keturgubu medinių pučiamųjų ir gerokai sustiprintu varinių pučiamųjų sąstatu: su 4 triūbomis, iki 8 valtornų, šalia trom-

bonų dar su kai kuriais iš dūdų orkestro paskolintais instrumentais. Čia tipingos būtų Richardo Strausso simfoninės poemos ir operos.

Mušamųjų instrumentų grupė dalinama į dvi dalis — tuos, kurie turi nustatyto augščio toną, ir kurie jo neturi. Nustatyto augščio, bet derinamieji mušamieji yra timpanai (vokiškai Pauken); vienas grojikas gali groti ant iki penkių timpanų, bet daugiausiai jų esti du ar trys. Prieš kelias dešimt metų timpanams perderinti reikėjo pasukti tam tikrus šriubus aplink bugno plėvę; grojikas privalėjo mokėti tai atlikti orkestrui begrojančiam, o kompozitorius, — jam palikti laiko. Šiuo metu timpanai greit yra perderinami kojų pedalų pagalba.

Standartiniai likusieji yra lėkštės (Piatti), didysai bugnas (GranCassa), mažasis (kariškas) bugnas (Tamburo militare), trikampis (triangolo), tamburinas (mažas bugnelis su dzinguliukais) ir Tam-Tam niūriai skambąs kiniečių gongas.

Prie mušamųjų priskiriami ir nustatyto augščio instrumentai, kaip *narpeliai* (Glockenspiel, Campanelli); *Ksilofonas*: keisto garso instrumentas iš įvairaus ilgio medinių plokštelių, grojamas plaktukais; *Celesta* — lyg mažas pianinas, kur vieton stygų esama metalinių plokštelių.

Šie visi instrumentai yra lyg kokie prieskoniai; jie vartojami ne taip jau dažnai, ypatingai nuotaikai sukelti. Prie nedažnai vartojamų instrumentų priskaitytina ir arfa.

Taigi matome, kad simfoninio orkestro sąstatas yra gan pastovus ir standartizuotas. Yra tam tikras „pilno“ orkestro minimumas; grojimų kiekis virš to minimumo daugiau priklauso nuo to, kiek stipriai „apsodintos“ yra stygininkų grupės, negu nuo atskirų instrumentų kiekio. „Pilno“ orkestro minimumas būtų:

styginių 30, med. pučiamųjų 8, var. pučiamųjų 10, mušamųjų 2; viso - 50 grojimų. Ką su tokiu orkestru galima pagroti: visas Mocarto, Haydno ir kai kurias Beethoveno simfonijas. Mocarto ir Haydno simfonijoms reikėtų kartais kiek mažiau instrumentų, o kai kurioms Beethoveno jų truputį neužtektų.

Paėmus „trigubą“ sąstatą prisidėtų bent 4 instrumentai (viso 54). Su tokiu orkestru jau galima pagroti didelį kiekį simfoninių kūrinių, kaip beveik visą Čaikovskį, daug ką iš Wagnerio ir kt. Daugeliui kūrinių tektų prisamdyti vieną kitą instrumentą. Atmintina, kad būtų grojama su „minimaliu“ stygininkų skaičium, kurie būtų vis dėlto kiek slopinami pučiamųjų. Tai jausdami stygininkai, ypač smuikai stipriai spaustų smičius, norėdami išgauti daugiau tono; bendras stygininkų skambesys nuo to nukentėtų. Tačiau, neišgalint pasamdyti daugiau muzikantų, galima su 54 grojimais pasiekti visai padorių rezultatų. Patenkinamas simfoninio orkestro sąstatas, turint visus reikalingus instrumentus ir naudojant pakankamą stygininkų skaičių vis dėlto privalo būti virš 60 žmonių; padidinus stygininkus, jų susidarys apie 80-90.

Kartais tenka girdėti apie „Monstr“ orkestrus iš keleto šimtų grojimų. Tuo atveju tektų keleriopai dvejinti ne tik stygininkus, bet ir pučiamuosius. Tai kartais daroma masinių susirinkimų proga, bet tai nelaikoma menišku dalyku. Mediniai ir variniai instrumentai dažnai kūriniuose vartojami solistiniu būdu; o yra aišku, kad pav. vienas klarnietas išpūdingiau pagros gražią, jam kompozitoriaus skirtą melodiją, negu du ar trys, pūsdami kartu.

Baigdamas norėčiau atsakyti į daug kam įdomų klausimą: ar labai sunku rašyti muziką orkestrui, ir ar kiekvienas gali išmokyti gerai orkestruoti?

Atsakymas yra toks: rašyti muziką orkestrui nėra daug sunkiau, negu iš viso rašyti muziką. Kiekvienas muzikoje prasilavinęs žmogus gali išmokti gan gerai duotą kūrinių suorkestruoti. Tačiau tikro orkestratoriaus dovana yra įgimta, taip kaip sugebėjimas gražias spalvas parinkti dailininkui. Yra buvę kompozitorių iš pačių didžiųjų tarpo, kurie neturėjo gabumo orkestruoti, kaip pav. Schumanas, ar Brahmsas, kurių didžiai vertingos simfonijos skamba orkestre kiek pilnai. Pataisyti gi jų orkestraciją nėra galima, nes tuo atveju bus atimta dalis to kūrinio charakterio. Antra vertus buvo kompozitorių, kurių visa muzika yra skirta orkestrui ir netenka savo prasmingumo, ją atliekant kitaip. Prie jų priklauso Wagneris, Richard Strauss ir daug kitų. Yra taip pat didžiųjų kompozitorių, kurie vienodai gerai valdė kiekvieną muzikos rūšį, jų tarpe ir orkestrą, kaip pav. Beethovenas, arba kad ir Čaikovskis, Debussy ir kt.

Orkestravimas kūrinio, kuris nėra skirtas orkestrui nesiskaito labai menišku dalyku, kaip pav., jei kas nors imtųsi spalvomis pertapyti kokią mūsų dailininko grafiko kūrinių. Tačiau, praktiškai žiūrint, tai yra dažnai daroma, ir, gero orkestratoriaus rankose — su visai gerais rezultatais.

Dabartinis simfoninio orkestro sąstatas yra nusistovėjęs, apytikriai apie 1750 metus; daugiausiai čia prisidėjo savo gausiomis simfonijomis J. Haydnas (mirus 1809 m.). Nuo to laiko, nors muzikos pobūdis gerokai keitėsi, simfoninio orkestro sąstatas pasiliko bendrais bruožais beveik toks pats. Įdomu, kad vėliau išrasti instrumentai, kaip pav. saksofonas, simfoniniame orkestre nerado plataus pritaikymo, nors ir buvo paversti kai kurių modernistų kūriniuose.

Užbaigai, dar vienas klausimas: ar gali simfoninis orkestras groti be dirigento? Atsakymas: — gali, bet

sunkiai. Sovietų revoliucijos pradžioje Leningrade buvo įsikūręs „Pervsimfans“. Pirmas simfoninis ansambelis, kuris sėdėjo ratu, ir reikalingose vietose sekė pirmą smuikininką. Toskaninio vadovaujamas NBS orkestras, kurio nariai dabar buvo pasamdyti New Yorko Pasaulio Lietuvių Seimo koncertui, irgi kurį laiką Toskaniniui mirus grojo be dirigento. Tačiau, geras dirigentas ne tik rodo taktą: jis uždeda visam kūrinio išpildymui savo asmenišką antspaudą. Tikslių mostų, prityrusio dirigento vadovybėje naujas veikalas gali eiti sklandžiai su minimaliu repetičių kiekiu. Ypač svarbus dirigento vaidmuo operoje: be dirigento lazdelės solistai, choras ir orkestras, jokių būdu negalėtų darniai veikti.

Lietuvoje kurį laiką buvo tik vienas simfoninis orkestras Valstybės teatre aptarnavęs operą. Vėliau susikūrė antras, apie 1935 m. pasiekęs pilno sąstato prie Valstybės Radiofono. Karo metu jis persikėlė į Vilnių ir aptarnavo Vilniaus Filarmoniją, operą ir radiofoną. Šiuo metu neturime tikslių žinių, kiek yra pilnų orkestro sąstatų Vilniuje, bet atrodo, kad bent du. Pilni orkestrai groja Vilniaus radiofone, operoje ir Filarmonijoje, bet gali būti kai kur naudojamas tas pats sąstatas. Pilno orkestro esama, atrodo, Kaune ir mažesnių sąstatų Klaipėdoje ir šiauliuose.

Po pamaldų sodnely prie bažnyčios.

KAS GI TIE KURATORIAI IR KOKIA JŲ PASKIRTIS PRAEITY IR DABAR

Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčia turi seną 400 metų praeitį. Jau iš pat pradžių šios Bažnyčios gyvenimas ryškiai išsiskyrė iš kitų Bažnyčių gyvenimo savo originalia vidaus santvarka. Jos organizacinis gyvenimas visą laiką grindžiamas grynai demokratiniais principais. Reformatų Bažnyčios gyvenimą vairuoja plataus masto kolektyvas, susidedas iš dvasininkų ir pasauliečių.

Nuo pat viduramžių ligi 19 amžiaus pradžios šio kolektyvo pasauliečius atstovavo, su labai mažomis išimtimis, bajorų luomas. Žiūrint ano laikų akimis tas yra visai suprantama ir pateisinama. Jie materialiai buvo pajėgūs, daugumas jų turėjo vienokią ar kitokią išsilavinimą. Jie rūpinosi, kad Bažnyčia materialiai būtų pajėgi atlikti savo uždavinius ir, kad jos dvasinei misijai vesti, būtų paruoštas dvasininkų kadras. Jie buvo šios Bažnyčios išlaikytojai — sponsorai. Jie skyrė — aukojo bažnyčių ūkiui žemės ir miškų plotus, jie nuolatos papildė Bažnyčios reikalams iždą.

Jau nuo seniausių laikų šiuos pasauliečius parinkdavo iš daugiau susipratusių, moraliai sveikų, gabesnių ir Bažnyčios veikloje gyvų žmonių. prieš tai ilgesnį laiką stebint jų privatų ir visuomeninį gyvenimą. Šie pasauliečiai, Bažnyčios vyresnieji, jos ramsčiai, nuo seno vadinami kuratoriais. Jie yra renkami visam jų gyvenimui, jeigu jie, kaip kuratoriai, gyvendami, veikdami, nepasireiškia priešingoj Bažnyčiai veikloj, arba nepadaro tokio nusikaltimo, kuris žemina žmogaus vardą prieš valstybę, tautą ar Bažnyčią. Tokiais atvejais kuratorius yra suspenduojamas iš turėtų pareigų, — yra išskiriamas iš Bažnyčios kuratorių kolektyvo.

Bažnyčios reikalams tvarkyti kuratoriai kasmet nustatytu laiku suvažiuoja bažnytiniame centre į taip vadinamus metinius sinodus. Sinoduose, be kuratorių, dalyvauja ir visi dvasininkai, kaip lygiateisiai jo dalyviai. Į sinodus yra kviečiami ir parapijų atstovai. Sinodas yra vyriausias Ev. Reformatų Bažnyčios organas. Jis savo posėdžiuose, kurie normaliais laikais tęsdavosi 3-4 dienas, sprendžia visus Bažnyčios reikalus: priima ir tvirtina sąmatas, skiria ar atleidžia dvasininkus; renka vykdomąjį organą — Kolegiją; keičia ar priima naujus Bažnyčios gyvenimui normuoti nuostatus - kanonus; renka naujus kuratorius, prieš tai Kolegijai patiekus savo rekomendacijas; sprendžia, jei iškyla reikalas, kuratorių ir net kunigų suspendavimo klausimus; aptaria bažnyčių statymo projektus ar remontus ir t. t. Visi Bažnyčios turtai: žemė, miškai, bažnytiniai pastatai ir kita, yra sinodo nuosavybė. Sinodas taip pat rūpinasi ryšių palaikymu su kitomis Bažnyčiomis, ar jų organizacijomis, ar jos būtų valstybės viduje, ar už jos ribų. Siunčia savo Bažnyčios atstovus į tarptautinius bažnytinius sambūrius ir, jei reikia, skiria tam lėšas. Parenka kandidatus ir juos finansuoja teologijai studijuoti. Sinodas, pasiūlius dvasininkų sekcijai, taip pat renka vyriausį Ev. Reformatų Bažnyčios dvasininką — Generalinį Superintendantą. Renka taip pat iš vyresnių ir veiklesnių kunigų Superintendentus. Kartais sinodai yra šaukiami, ištikus kokiam svarbiam reikalui, ir dažniau, kaip kad buvo 1939 metais, kada buvo atgautas Vilniaus kraštas, kur Reformatų Bažnyčia turėjo stambias nuosavybes.

Kuratorius dr. Jonas Yčas su šeima.

Sinodo metu turi atskirus ir uždarus posėdžius tiek kuratoriai, tiek dvasininkai. Plenumo posėdžių metu šių sekcijų nutarimai yra patiekiami bendram sinodo balsavimui.

Sinodo nutarimams vykdyti yra išrenkamas vykdomasis organas — Kolegija. Ji renkama 3 metams iš 8 narių: 4 dvasininkai ir 4 pasauliečiai. Yra kanonas, kad Kolegijos prezidentu turi būti renkamas pasaulietis, o vice prezidentu — vyriausias dvasininkas. Išdo globa ir Kolegijos reikalų vedimas ir tvarkymas taip pat pavedama pasauliečiams. Visas Kolegijos sąstatas renkamas tik iš kuratorių ir dvasininkų.

Tiek sinodo, tiek Kolegijos posėdžiuose viskas sprendžiama balsų dauguma. Sinodui vadovauti kasmet yra renkamas Sinodo Direktorius ir sinodo sekretoriatas. Kolegijos posėdžiuose visada pirmininkauja jos rezidentas.

Kolegija, susirinkus sinodui, kasmet patiekia savo atliktų darbų pilną apyskaitą, naujų darbų planus, piniginę apyskaitą ir sėkantiems sinodo ar piletiniam metams sąmatą. Sinodas tai priima arba atmeta. Sinodui taip pat duoda apyskaitą ir dvasininkai. Visi sinodo nutarimai ir priimti kanonai rūpestingai surašomi sinodo protokoluose.

Kiekvienas kuratorius ar dvasininkas su savo sumanymais, pageidavimais arba skundais tik sinoduose reiškiasi, arba, jei tai iškyla prieš sinodą, juos raštu įteikia Kolegijai. Kiekvieno kuratoriaus aukščiausia pareiga yra aktyviai dalyvauti sinodo posėdžiuose, sveikai reikštis Bažnyčios veikloje, pildyti sinodo uždėtas pareigas. Kuratorius ne tik save koreguoja, bet taip pat stengiasi bliviai stebėti ir visą bažnytinį gyvenimą. Iš kuratoriaus yra reikalaujama daugiau, negu iš eilinio Bažnyčios nario. Šias garbingas kuratoriaus pareigas jis stengiasi atlikti aktyviai dalyvaudamas parapijos veikloje, lankydamas pamaldas, gindamas bendrus reformatų reikalus ir gyvendamas pavyzdinę šeimos ir visuomeninį gyvenimą. Kuratorius šias pareigas prisiima laisvu noru. Jis yra laisvas, jei tos pareigos nesiderina su jo charakterio, būdo ar pareigos atlikimo savybėmis, nuo jų atsisakyti, pareikšdamas raštu Kolegijai, ar prašydamas sinodą nuo tų pareigų jį atleisti. Iš kuratorių reikalaujama, kad jie būtų taurios asmenybės. Kartais kuratoriais yra išrenkami ir jaunesnio amžiaus žmonės, iš kurių Bažnyčia tikisi sulaukti jai nuoširdžių veikėjų. Jie gi, savo ir savo šeimos dariniu ir reformatų Bažnyčiai artimu gyvenimu ir darbais stengiasi pateisinti į juos sudėtus lūkesčius ir viltis.

Ypatingai šiuo metu, kada yra labai sunkus ne tik mūsų Bažnyčiai, bet ir visai mūsų tautai gyvenimo bandymas, kuratorius visais atvejais

turi būti tvirtas. Tiems kuratoriams, kurie šiuo laiku yra laisvajame pasaulyje, tenka proga pasirodyti, kokie jie yra mūsų Bažnyčios ambasadoriai svetur. Turi proga parodyti, kiek jiems yra brangūs bendri reikalai ir kiek jie brangina save ir savo asmeninius interesus. Tai kietas bandymo laikas, savęs pažinimo ir gal apsisprendimo laikas.

Kada iš mūsų tėvynės ligi šiol nesigirdi aktyvaus mūsų Bažnyčios gyvenimo pasireiškimo, o tik silpnas vegetavimas, tai laisvajame pasaulyje esančių kuratorių yra pareiga išsaugoti mūsų Bažnyčios tradicijas, jas persodinti mūsų priaugančioje kartoje, neleisti užmiršti laisvojo pasaulio mums artimoms Bažnyčiomis ir jų sambūriams apie mūsų Bažnyčią ir visą tautą ištikusią didžiausią is-

torijoje nelaime. Tas yra įmanoma ir galima, kada pas kuratorius bus pakankama atsarga idealizmo, bus pakankamai jėgų spirtis prieš asmenines silpnybes ir turės noro aukotis. Čia ir paaiškės, su koku moraliniu kapitalu gyvena mūsų kuratoriai šiame bandymo periode, kiek tvirti jie yra kaip reformatai. Dvasiniu požiūriu šis gyvenimo periodas yra gana kietas visiems reformatams ir kartu brangus mūsų Bažnyčios ateičiai. Jis užgrūdins, atrinks. Kuratorių gi paskirtis yra išsilaikyti tinkamoje aukštumoje, neleisti savęs, kaip tiems šiaudeliams, iškilti ir plūduriuoti vandens paviršiuje, kad gyvenime srovė jų nenuneštų per toli nuo Bažnyčios. Tenka priminti, kad audroje dažniausiai žūva tik silpnesnieji.

P. B.

Mintys laidotuvėse

*Gyvenimas bėga kaip upė patvinus
Ir laužo ir verčia ir neša visus...
Gyvybė užgęsta, pasaulį pažinus,
Tik amžinas Dievas, kurs saugoja mus.*

*Pasaulį apleisti sunku yr' kiekvienam —
Palikti savuosius, mažus vaikelius,
Palikti, jiems kenčiant, rasotom blakstienom...
Kas gali pakeisti Aukščiausio kelius?*

*Pasaulį apleisti — likimas kiekvieno,
Nežinom mes savo mirties valandos...
Bet gaubia mus šarvas iš dangiško plieno,
Dėkokime Dievui, Jis mus išvaduos.*

*Kas pelnė, tas gyvas Dangaus Karalystėj,
Kur džiaugsmas, ramybė, vertųjų pulkai,
Kur Kristus mums šviečia, krikščionių bendrystei,
Kur garbina Dievą tikri Jo vaikai.*

P. Kuginys

MŪSŲ PARAPIJA

Jurgis Čigas

Pagal Sinodo nutarimą mūsų bažnyčią administruoja kolegija, ji moka skolas ir padengia kitas išlaidas. Aišku, kolegija vien iš gaunamų kuratorių mokesčių ir kiek aukų visų skolų išmokėti nepajėgė. Tai kai kolegijai pritrūko pinigų, prisidėjo parapija savo lėšomis. Taip bendromis pajėgomis dabar jau visa skola už bažnyčią išmokėta ir kiek lėšos leidžia, daromi pagerinimai: centralinis aliejinis šildymas, šilto vandens įrengimas, apkaltas priebutis, įdėti keli aliumininiai langai, visas pastatas nudažytas iš lauko pusės, užtvirta geležinė tvorelė iš gatvės, sutaisytas stogas ir kit.

Tenka džiaugtis, kad mūsų parapijiečių duosnumas nesumažėjo, bet padidėjo. Tiesa, keletas žmonių, daugiau dėl asmeninių sumetimų, atkrito, bet kiti glaudžiau susijungė ir jei ne visuomet uoliai lanko bažnyčią, bet savo narių pareigas atlieka. Kasmet pajamų gaunama kiek daugiau, kaip prieš tai. Retai kada reikia priminti. Dažniau be paraginimų parapijietis atiduoda savo dalį — įnašą. Kaip pavyzdį galima nurodyti vieną parapijietę, kuri gyvena kur tai toliau kitame mieste ir retai į bažnyčią gali atsilankyti, bet ji sielojasi bažnyčios reikalais, parapijos mokesčių ir šiaip auką neužmiršta prisųsti.

Parapijos ir bažnyčios reikalai nėra užmiršti ar apleisti. Nesigailėdami laiko kolegijos ir parapijos valdybos nariai, abiems kunigams dalyvaujant, bendrai apie 10 asmenų, neretai susirenka, paposėdžiauja ir atsidėję svarsto mūsų bendrus reikalus.

Parapijiniam, kaip ir visuomeniniam gyvenime, tenka prisitaikinti

prie bendro santykiavimo ir kai kada atsisakyti savo asmeninių ambicijų. Su apgailestavimu tenka patirti, kad vienas — kitas parapijietis neprideda prie mūsų bendro gyvenimo, neremia, nieko nemoka, tik bereikalingai daug kalba apie parapiją ir atskirus jos narius. Tai yra negerai ir taip neturėtų būti. Jei neturėtume savo parapijos ir bažnyčios, negalėtume savo gimtąją, mums suprantamą kalbą išklaudyti pamaldų, kaip mūsų tėvai ir protėviai darė, bendrai sueiti ir bendrauti ir mes greit tepasimestume šiame dideliame mieste svetimųjų tarpe, kaip daugumoj atsitiko su senais ateiviais. Būdami daugiau mokyti ir inteligentai, kuom mes galėtume pasirodyti prieš likusius Lietuvoje mūsų gimines, pažįstamus, tikėjimo brolius ir seseris, jei čia, turėdami palankesnes gyvenimo ir materialias sąlygas, nebūtume sugebėję nieko vertingesnio sukurti. Visuomet tenka atsiminti kas mus jungia ir vieningai darbuotis.

Čia Chicagoj yra tremties reformatų centras, jis turi toks ir likti. Tas centras turės prisidėti prie Lietuvos reformatų bažnytinio gyvenimo atkurimo ir iš Amerikos mums giminingų ir turtingų didelių organizacijų parūpinti lėšas ten bažnyčioms atstatyti ir sutvarkyti. Tai svarbūs ateities uždaviniai.

KRONIKA

Iš Kolegijos veiklos. 1958 metų
Sinodo išrinktoji Kolegija: Kurat. Dr. J. Mikelėnas — prezidentas, prof. Dr. kun. K. Kurnatauskas — vice prezidentas ir generalinis Superintendantas, kurat. P. Bružas — sekretorius, kurat. P. Variakojis — išdininikas ir Kolegijos nariai: Superintendantas kun. St. Neimanas, kun. V. Kurnatauskas, kun. P. Dilys ir kurat. inž. H. Pavilonis, savo paskutiniame posėdyje sutarė 1959 metų Sinodą susaukti birželio mėn. 27 ir 28 d. d. Chicagos liet. reformatų bažnyčioje.

Kolegija posėdžiauja dažniausiai kartu su Chicagos liet. reformatų parapijos valdyba, kurios pirmininko pareigas šiuo laiku eina kurat. V. Karosas, sekretoriauja kurat. P. Kuginys, išdininiku yra kurat. J. Čigas. Kolegijos ir parapijos Valdybos pastangomis praeitais (1958) metais uždėtas bažnyčiai naujas stogas ir nudažyta šviesia spalva bažnyčios išorė.

Laikas nuo laiko bažnyčios patalpose skaitomos paskaitos iš reformatų gyvenimo ir parengiama vaikams bei jaunimui pramogėlės. Šiuo laiku ruošiamasi pradėti nuolatinį vaikų bažnytinį auklėjimą — bus atidaryta sekmadienio vaikų mokykla su jiems pritaikinta programa ir pamaldėlėmis.

Kolegija telkia mūsų bažnytinę literatūrą tiek iš dabarties, tiek iš praeities laikų. Pageidaujama, jei kas turėtų savo žinioje tokios literatūros, ją perleisti Kolegijos steigiamai prie bažnyčios bibliotekai. Jau turima Chilinskio biblijos lietuviškas Nauj. Testamento vertimas (jį paaukojo kun. P. Dilys).

Kolegija ir toliau palaiko glaudžius ryšius su Pasaulio Reformatų Sąjunga, kurios būstinė yra Šveicarijoje, Gėnevos mieste.

Kolegija taip pat stebi ir seka mūsų lietuvių visuomenės gyvenimą ir, kur yra reikalas, atstovauja Lietuvos reformatus.

Kolegija glaudžiai dirba ir su Sinodo išrinkta žurnalo redakcine komisija. Visi reformatai, valdą plunksną, yra kviečiami ir prašomi siųsti straipsnius ir kronikos žinių minėtai komisijai mūsų bažnyčios Chicagoje adresu. Komisija turi sunkumų ne tik su žurnalo spausdinimu, bet ir jaučia medžiagos trūkumą. Kolegija pageidautų, kad kiekvienas reformatas nuolatos ir pastoviai jau iš anksto ruoštų iš jam prieinamos srities straipsnius ir neraginamas juos siųsti.

Dedamos pastangos surinkti ir duoti žinių leidžiamai Liet. Enciklopedijai apie reformatų veikėjus. Visi, kas tokių žinių turėtų, yra prašomi neatidėliojant siųsti Kolegijai arba kun. P. Diliui.

Geresniam ir greitesniam susižinojimui visi reformatai, pakeitę savo adresus yra prašomi tuojau apie tai pranešti Kolegijai. Adresą naudoti mūsų bažnyčios Chicagoje.

Nuoširdžiai dėkojame naujai "Mūsų Sparnų" rėmėjai p. Z. Dalibogienei už paaukotus 5 dolerius.

Dailininkui R. Tinfavičiui velti nupiešusiam šio Mūsų Sparnų Nr. viršelį, nuoširdžiai dėkojame.

1959 METŲ SINODAS

Mykolas Plepys

Kiekvienais metais birželio mėnesio pabaigoje mūsų senuosiuose Biržuose susirinkdavo Lietuvos Evangelikų-Reformatų Sinodas. Tai būdavo mūsų tradicinės konvencijos, ėmusios pradžią nuo pat didžiojo reformatoriaus Jono Kalvyno laikų. Šimtmečių bėgyje, neatsižvelgiant į tai kas Lietuvą valdė, ar ji pati valdėsi, mūsų Sinodai rinkosi ir sprendė mūsų bažnyčios reikalus. Suprantamas daiktas, Sinodų veikla nutrūko tada, kai į Lietuvą įsibriovė ir ją pavergė bolševikai. Šiam kruvinam Azijos Čingiz-Chano palikuonių slibinui slenkant į mūsų tėvynę, daugeliui mūsų tikėjimo žmonių, kaip ir kitų lietuvių, pavyko pasiekti laisvasis pasaulis ir jame iki šios dienos gyventi bei tarpti. Dievo valia pabėgusiųjų tarpe išryškėjo didžioji pusė mūsų bažnyčios kuratorių. Šie pastarieji, dar vakarų Europoje bebūdami, ėmė organizuoti mūsų dvasinį gyvenimą. Tada dar tebebuvo gyvi mūsų žymieji bažnyčios darbuotojai, o jųjų priešakyje ir pats mūsų didysis mokytojas ir vadas Profesorius Dr. P. Jakubėnas. Daug triuso mūsų bažnyčios atgaivinimui tremtyje padėjo ir nuolatinis Kolegijos prezidentas Dr. J. Mikelėnas.

Kadangi, kaip dabar visi matome, mūsų dauguma susirinko ir įsikūrė Čikagoje, tai ir veikimo centras įsikūrė čia. Čia kasmet renkasi mūsų Sinodai, čia turima nuosava bažnyčia, kurioje reguliariai vyksta mūsų pamaldos.

Šio mėnesio 27 ir 28 dienomis čia įvyko 12-tasis tremtyje Sinodas. Šis Sinodas ar nebus buvęs pats skaitlingiausias. Pirmosios dienos posėdžiai nusitęsė iki vidurnakčio. Sinodo posėdžiams atvyko kuratorių ir dele-

гатų iš įvairių šio laisvojo krašto valstijų, gerokas būrys iš kaimyninės Kanados. Kadangi mūsų bažnyčia tvarkosi griežtai demokratiniais pagrindais, tai ir šeštadienio posėdžiuose daug laiko užėmė rinkimai, balsavimai. Rinkta prezidiumas, komisijos, kuratoriai. Sinodas buvo atidarytas trumpomis pamaldomis, kurias atlaikė mūsų superintendentas kun. Neimanas. Buvo pagerbti mirusieji ir ištremtieji mūsų bažnyčios nariai. Gauta raštais ir telegramomis labai daug sveikinimų, kurių tarpe ir mūsų generalinio superintendento prof. K. Kurnatausko nepaprastai gražus sveikinimas. Visi sveikinimai ir įvairiomis kalbomis buvo perskaityti. Buvo sveikinimų ir žodžiu. Lietuvių Liuteronų vardu Sinodą gražiomis kalbomis pasveikino kunigai A. Trakis ir J. Paupe-ras, žymiojo profesoriaus Dr. Jono Yčo našlė, viešnia E. Mikužutė ir kiti. Vėliau buvo išklaudyta mūsų moterų veiklos pranešimas, mūsų jaunimo ir spaudos komisijos pranešimai. Šis pastarasis sukėlė kiek daugiau diskusijų, nes buvo jaučiamas nepasitenkinimas dėl "Mūsų Sparnų" perilgo nepasirodymo. Buvo aptartas ir atskiro periodinio biuletenio leidimo reikalas. Dvi ponios tapo išrinktos kuratorėmis, būtent: O. Ivaškienė iš Čikagos ir Dr. E. Gurskis-Paužienė iš Detroito. Norisi atkreipti mūsų skaitytojų dėmesys ir į tai, kad mūsų moterys su H. Diliene priešakyje, abi dienas Sinodo dalyvius ir svečius skaniai vaišino. Džiūgu buvo, kad tos kavos ir pietūs galėjo įvykti nuosavoje salėje (po bažnyčia), kurioje stalų, kėdžių, lėkščių ir kitų reikmenų pakankamai yra. Kaip jau daugumas iš mū-

Po Sinodo pamaldų:

*Sup. S. Neimanas, dr. D. Smucker,
kur. J. Kutra ir dr. J. Mikelėnas.*

sų žinome, šiais metais švenčiamas 450-asis Jono Kalvino gimtadienis. Šio dvasios milžino sukakties proga ir mūsų Sinodo darbai ir maldos buvo persunkti jojo dvasia. Neišdildomą įspūdį ir mūsų kalviniškos dvasios pakilimą paliko kuratoriaus Karoso paskaita. Paskaita buvo užvardinta „Jonas Kalvinas ir jo veikla šio laiko šviesoje“. Prelegentas kalbėjo kuone pusantros valandos. Paskaitos bėgyje griežtos logikos rėmuose bėgo vaizdas po vaizdo iš to didžiojo žmogaus gyvenimo ir veiklos. Klausytojas išgyveno tojo vyro discipliną, principus, ryžtumą ir nuveiktus istorinius darbus. Paskaitos autorius pabrėžė, kad Kalvinas nenorėjo reformuoti R. katalikų tikėjimą: jis tik suteikė krikščioniškam tikėjimui tas formas, kurios bėgyje pirmųjų krikščionybės amžių buvo praktikuojamos. Kalvinas krikščioniškąjį tikėjimą vėl grąžino į Kristaus mokslo ribas, atmesdamas žmonių išgalvotus priedus ir dievus.

28-toji birželio diena buvo skirta pamaldoms. Nustatytu laiku bažnyčia sklidinai užsipildė tikinčiais. Pa-

maldose dalyvavo ir jas vedė abu mūsų kunigai — Neimanas ir Dilys. Vargonais grojo Vl. Jakubėnas. Porą giesmių soló giedojo jaunutė P-lė Tamulėnaitė. Vieną giesmelę sugiedojo savo mokytojos M. Plačienės paruošti sekmadieninės mokyklos vaikučiai. Pamokslą, kuris buvo skirtas Jono Kalvino garbei, pasakė kun. P. Dilys. Čia pat išklausytas gražus ir turiningas kun. Fr. Barnelio pamokslas, kurį jis prisiuntė įkalbėjęs į fonografo juostelę iš Frankfurto Vokietijoje. Šventojoje Vakarienoje dalyvavo veik visas susirinkimas. Gražiai skambėjo giesmės, daugeliui primindamos kūdikystės ir jaunystės dienas gimtajame krašte. Pamaldų metu kalbą pasakė ir vietos Presbyterionų kun. Dr. Smucker, pažymėdamas, kad Čikagoje yra ir daugiau mūsų parapijų, kurios meldžiasi savo gimtąja kalba. O iš viso kalviniškų parapijų Čikagos mieste esą 144!

Po pamaldų buvo pietūs, kuriuose dalyvavo keli šimtai žmonių. Pietų metu buvo pasakyta daug kalbų ir pareikšta simpatingų minčių.

Vėl Dievo žodžiu Sinodas buvo baigtas. Mes išsiskirstėm dar stipresni dvasioje kalvinistai, žinodami, kad Dievui padedant, vėl susirinksi-me. Išsiskirstome gerai žinodami, kad mes tikim pagal nesužalotą šventąjį Raštą į Dievą Tėvą, Sūnų ir Dvasią Šventą.

*Viešpaties darbas svarbus,
Nelaikyk jo menku.*

*Uždavinys sunkus. Todėl neaptingk.
Progų nedaug — todėl nepraleisk
jų,*

*Kelias siauras — todėl nenuklysk.
Atlyginimas garbingas — todėl ne-
pailsk.*

O. I.

KUN. F. BARNELIO SVEIKINIMAS
LIETUVIŲ EV. REFORMATŲ
SINODUI TREMTYJE

“Bet Tu, Viešpatie, neapleisk mūsų! Tavo malonė ir mielaširdystė te lydi mus dabar ir amžinai!”

Amen.

Pranašo Jeremijos knygoje dvidešimtdevintam perskyrime randame šiuos žodžius:

Taip kalba Viešpats, Izraelių Dievas, visiems išvežtiems, kuriuos aš išvedžiau iš Jeruzalės į Babelio miestą:

“Statykite namus, kuriuose galėtumėt gyventi, sodinkite sodus, kurių vaisius galėtumėt valgyti. Veskite žmonas, auginkite sūnus, dukras; platinkitės, kad jūsų skaičius nesumažėtų. Rūpinkitės, kad tam miestui gerai būtų, į kurį aš jus išvedžiau, melskitės už jį; nes jei miestui gerai eisis ir jums gerai bus. Neklausykite netikrų pranašų ir netikėkite jiems . . . Nes aš žinau, kokias mintis aš apie jus turiu, kalba Viešpats, ramybės mintis, o ne kentėjimo. Ir jūs šauksitės manęs ir prašysite mane ir aš jus išklausysiu”.

Amen.

Brangios Sesės ir Broliai!

Jau caro laikais išvežimas į Sibirą buvo viena didžiausių bausmių. Suimtieji buvo varomi ar vežami į tolimą jiems svetimą kraštą. Jie ne vien kentėdavo dėl vargingos kelionės, dar daugiau jiems kančių suteikdavo savo tėvynės, savo namų ir artimųjų netekimas.

Ką reiškia išvežimas į svetimą kraštą, ištrėmimas iš savo namų ir netekimas visos savo nuosavybės, — mūsų karta patyrė.

Ši Šv. Rašto ištrauka primena mums senovės laikų Izraelitų tautos likimą.

Išvežtieji turėjo gyventi toli nuo Jeruzalės, toli nuo savo šventyklos — jie jautėsi lyg Dievo apleisti. Todėl suprantama, kad jie kiekvieną vilties kibirkštį, kad jų belaisvė greitai baigsis, mėgino imti už teisybę. Jie tikėjo netikriems pranašavimams ir tuomi nutoldavo nuo realybės. Ir mes turime prisipažinti, kad girdėti norime tik tai, kas mums malonu. Net Dievo žodį klausydami girdime tik tai, kas atitinka mūsų gyvenimo pažiūroms.

Šis pranašo laiškas sugriauna Izraelitų svajones ir viltis. Bet tai jis daro todėl, kad svetimame krašte gyvenantieji savo likimą priimtų kaip Dievo jiems skirtą gyvenimo kelią; kad jie iš nusivylimo neipultų į skurdą. Todėl jis ragina statyti namus, sodinti sodus ir rūpintis šeimomis.

Šitie žodžiai mums primena, kad ir mes vargo ir ligos laikuose ar nuiliūdimo valandose pasilieiname Dievo globoje.

Kiekviena diena — liūdesio ar džiaugsmo, mums yra Dievo dovana; koks mūsų likimas būtų ir kur mes būtumėm, mes turime ir galime Jo šauktis, ir Jis mūsų išklausys.

Malda mums suteiks įsitikinimą, kad Dievo meilė, kurią mums jo Sūnus Jėzus Kristus apreiškė, mus visur ir visuomet lydi. “Nes aš žinau”, sako Viešpats, “kokias mintis aš apie jus turiu, ramybės mintis, o ne kentėjimo”.

Melskimės už visus, kuriuos mylime, už visus, kurie vargsta, serga ar yra nusivylę.

Melskimės už mūsų tėvynę, bet taip pat melskimės ir už tą kraštą, kur dabar gyvename.

Tikėkime, kad nė vieno žmogaus Viešpats Dievas neapleis iš savo globos ir kad jis mus visus lydi tuo keliu, kuris veda mus į išganymą.

Amen.

Brangūs sesės, broliai!

Leiskite man šia proga nuoširdžiai padėkoti už pakvietimą į sinodą. Nors negaliu būti jūsų tarpe, bet mintyse esu su Jumis ir apie Jus visus susirinkusius galvodamas, prašau Dievo, kad jis mus visus laimintų.

Jūsų

Kun. F. Barnelis iš Frankfurto.

GEN. SUP. PROF. DR.

K. KURNATAUSKO

80 metų gimimo dienos minėjimas

1958 m. balandžio mėn. 9 d. Generaliniam Superintendantui Prof. Dr. Konstantinui Kurnatauskui sukako 80 metų amžiaus. Pusę šimtmečio jis ištikimai tarnavo mūsų Evangelikų-Reformatų Bažnyčiai. Šią dieną jis praleido pas savo vienintelį gimnaitį sūnėną kun. Vytautą Kurnatauską ir jo šeimą Hain-Gruendau, Hessene. Kun. Friedrichas Barnelis buvo irgi atvažiavęs iš Frankfurto su savo šeima ir pan. Daina Variakojytė, kuri dabar studijuoja Bazelyje, kartu praleisti tą iškilmingą dieną su savo buvusiū profesoriumi. Tai buvo malonios, jaudinančios valandos jungiančios viss dalyvius seniai praeitų laikų atsiminimo dvasioje, kurios, deja, per daug greitai praėjo. Dievo amžinoji malonė ir tėviška meilė apšvietė ir šią dieną savo auksiniais palaiminimo spinduliais. Lietuvos Evangelikų-Reformatų Kolegija tremtyje atsiuntė Prof. Dr. K. Kurnatauskui širdingą pasveikinimą ir dovaną.

Kun. V. Kurnatauskas

Gen. Sup. Prof. Dr. K. Kurnatauskas.

Gen. Sup. K. Kurnatauskas su sūnėnu kun. V. Kurnatausku.

KURATORIUS JURGIS ČIGAS

1891 – 1959

Kuratorius Jurgis Čigas gimė 1891 m. sausio 29 d. Papilio valsčiuje, Biržų apskr. vidutinių pasiturinčių ūkininkų šeimoj. Mokslus ėjo Bauskėj ir Rygoj. Rusijoje buvo pašauktas į kariuomenę ir tarnavo iki pirmojo pasaulinio karo pabaigos. Grįžęs iš Rusijos pakviestas į Lietuvos kariuomenę. Įvairiose kariuomenės dalyse ėjo atsakomingas pareigas iki 1940 m. pabaigos. 1934 m. pakeltas iš kapitono į majoro laipsnį. Už nuopelnus apdovanotas Didž. Liet. Kunigaikščio Gedimino ordenu IV laipsnio. Lietuvoj su šeima priklausė Kae-

Jurgis Čigas

no evangelikų reformatų parapijai. Atsilankydavo taipgi į Papilio ir Kelmės reformatų bažnyčias. Tremty Vokietijoje buvo mišrios Hanau lietuvių evangelikų parapijos narys. Parapiją aprūpindavo kun. St. Neimanas. 1949 metais atvyko į J. A. V. ir tuojau įsijungė į mūsų parapijinį gyvenimą. Priklausė Protestantų Sąjungai. Per pirmąjį Sinodą Chicagoj 1950 m. išrinktas kuratorium, o 1952 m. pradžioj į Chicago lietuvių evangelikų reformatų parapijos valdybą ir iki mirties ėjo išdininko pareigas. Aktyviai dalyvavo parapijinėj veikloj. Rašė apie reformatų ir evangelikų gyvenimą, daugiau "Naujienose". Pirmas iš reformatų įrašytas į Lietuvių Enciklopediją Amerikoje. Aktyviai bendradarbiavo lietuviškoj spaudoj: "Naujienose", Mūsų Sparnuose", "Pelėdoj" ir kit. Rašė visuomenės klausimais, humoristinius feljtonus, recenzijas, korespondencijas ir trumpesnes žinias.

Kuratoriaus Jurgio Čigo asmenyje netekome vieno geriausių mūsų parapijiečių. Jo darbštumas, punctualumas ir sąžiningumas darbe buvo pavyzdžiu. Visiems Jurgio draugams buvo žinomas jo nuoširdus draugiškumas.

Kuratorius Jurgis Čigas po sunkios ligos, kurios metu pasižymėjo nepaprastu kantrumu, mirė 1959 metų gegužės mėn. 16-tą dieną. Palaidotas gegužės mėn. 20-tą dieną Tautinėse Kapinėse Čikagoje.

H. Dilienė

PETRO KUGINIO ŽODIS PRIE JURGIO ČIGO KAPO

*Gyvenimas mįslė.
Kas gal ją atspėti?
Žmogeli, tu krisle,
Tas tau tur rūpėti.*

Čia pasakiau vieną posmą iš nepaskelbto eilėraščio. Žmogaus gyvenimas yra tikrai mįslė. Niekas nežino savo ateities, gyvenimo kliūčių, mirties valandos. Mirtis žmogų dažniausia užtinka netikėtai. Miršta seni, jauni, vaikai, vyrai ir moterys. Jurgis buvo tvirtas kaip ąžuolas, geros sveikatos, buvo pasiryžęs dar daug nuveikti visiems naudingų darbų, bet jam tai nebebuvo lemta . . .

Amžinybėje žmogus yra lyg dulkė, krislas, mažas sutvėrimas, bet kartu ir didelis, nes jis turi sielą, protą ir sukuria kolosales materialines ir dvasines gėrybes.

Žmogaus gyvenimą seka, studijuoja įvairių žmonių mokslo žmonės ir parašo didžiausius veikalus. Kunigai, krikščionys, humanistai ragina žmones gyventi pagal dešimtis Dievo įsa-

kymų ir sąžinės balsą. Tai yra tikrai geriausias gyvenimo kelias. Kas eina tuo keliu, tam pačiam yra gerai ir kitiems žmonėms dėl to nieko blogo neatsitinka.

Mūsų tautos didvyris Dr. Vincas Kudirka labai tiksliai išsprendė žmogaus gyvenimo mįslę — jis pasakė, kad žmogus turi taip gyventi, kad neitų į kapą be likusio ženklų, kad žmogumi būtų.

Jurgis eina į kapą su likusiu ženklu, kad žmogumi yra buvęs. Tai liudija jo plačiai nuveikti darbai ir pasakytos per jo laidotuves kalbos. Jis priklausė Lietuvių Veteranų Sąjungai "Ramovė" — buvo įsijungęs į Lietuvos laisvinimo darbą. Deja, mirtis jį perbloškė — susilpnino tą darbą.

Lietuvos kariuomenės ir mūsų tikrybos karžygy! Ilsėkis ramybėje šioje svetimoje, šaltoje žemelėje, laisvo krašto žemelėje, kuri brangina savo ir kitų kraštų laisvę, ją gina ir daro žygius pavergtoms tautoms išyaduoti.

Ilsėkis ramybėje!

SKAITYTOJŲ BALSAI

J. D. K. Nuoširdžiai dėkojame už tokį gražų ir įdomų Mūsų Sparnų numerį. Lauksime kito numerio išleidimo.

A. J. Kiekvieną kartą apsidžiaugiu, gavęs Mūsų Sparnus. Jie atgaivina mano tikėjimą, juose randu man vertingų minčių ir žinių, taip pat pažįstamus veidus ir vaizdus. Džiaugiuos net pažįstamas pavardes radęs ir pavydžiu jums, galintiems susirinkti net nuosavoje bažnyčioje. Nors ir per didelį atstumą dvasioje aš su jumis kaip ir su likusiais artimaisiais tėvynėje.

D. B. Norėčiau nuolat gauti kiekvieną išeinantį numerį. Tikiuos, kad ateityje "Mūsų Sparnai" dažnai išeis. Randu juos nepaprastai įdomiais ir turiningais.

J. G. Žurnalas labai įdomus. Lauksime kito numerio pasirodant.

J. M. V. Mums labai patinka skaityti "Mūsų Sparnai" ir atsiminti tėvynę ir seniai praeitas jaunas dienas ir čia dabar sužinoti apie Biržų parapijonų vaikus. Mes labai lauksime daugiau naujų išleistų "Mūsų Sparnų". Linkime gero pasisekimo jūsų gražiam darbe.

V. Š. Dėkoju už "Mūsų Sparnus". Visi su malonumu skaitome ir džiaugiamės kiekvieną kartą, juos gavę.

N. S. Žurnalas tikrai labai įdomus ir mielas.

P. N. "Mūsų Sparnai", tikibinis žurnalas, mane pasiekė, ačiu. Įdomus ir naudingas.

F. Š. Nuoširdžiai dėkoju už man siunčiamą žurnalą "Mūsų Sparnai". Jis tikrai brangus įnašas mūsų evangeliškoje spaudoje tremtyje. Žinau, kad ypatingai mūsų evangelikiškos spaudos darbas yra sunkus. Tad linkiu daug ištvermės šiame svarbiame darbe.

Eugenijus Gerulis, "Mūsų Sparnų" kūrėjas ir ilgametis redaktorius.

P. J. Žurnalas Mūsų Sparnai įdomus, tvarkomas gerai ir mielai skaitomas. Sveikinu ir linkiu ištvermės Jūsų darbuotėje.

P. G. Širdingai dėkoju už man atsiųstą žurnalą "Mūsų Sparnai". Aš pirmą kartą jį skaitau ir man labai patinka, todėl linkiu jam kuogeriausios sėkmės.

J. K. Dėkui už prisiųstą "Mūsų Sparnų" žurnalą, kuris labai gražiai išleistas. Prašau prisiųsti 10 egzempliorių platinimui.

F. S. Reikia pripažinti, kad lietuviai ev. reformatai daug veiklesni už kitus protestantus. Tokio didelio formato ir gražaus turinio evangelikų laikraščio lietuvių kalba man dar neteko matyti.

D. E. Man patinka skaityti "Mūsų Sparnus" ir norėčiau juos gauti ir ateityje. Prašau perduoti 5 dolerių auką su linkėjimais "Mūsų Sparnams" vis kilti aukštyn.

ŽINIOS

Prie mūsų Čikagos parapijos įsteigta ir veikia vaikų sekmadienio mokykla. Mokyklos mokytoja yra pri-tyrusi pedagogė M. Plačienė. Mokyk-loje, kurią vaikučiai labai mielai lan-ko, jie mokosi ir lietuvių kalbos.

Š. m. liepos mėn. 12 d. „Pajautos Slėnio“ skaučių stovykloje prie Pe-waukee ežero Wis. kun. P. Dilys at-laiškė pamaldas skautėms evangeli-kėms. Susirinko jų nemažas būrelis.

Presbyterionų Suvienytos bažny-čios Illinois valstybės sinodas susirin-ko posėdžiams Monticello College, Godfrey, Ill. Š. m. birželio 16-19 d. d. Mūsų bažnyčią atstovavo kolegijos paskirta delegatė — H. Dilienė.

Pr. m. gruodžio mėn. 28 d. mūsų bažnyčios Čikagoje salėje vaikams buvo suruošta Kalėdų Eglutė. Kunig-as P. Dilys bažnyčioje pasakė vaiku-čiams gražų pamokslėlį. Kalėdų se-nelis išdalino jiems vertingas dova-nėles. Įteikdamas dovanėles, jis pap-rašė vaikučių parodyti, kas ką mo-ka. Visi vaikai, atsidėkodami už gau-tas dovanėles, paskambino pianinu, pagiedojo, padainavo arba padekla-mavo vykusiai parinktus kūrinus. Kurat. E. Gerulio vaikai paskambi-no kanklėmis.

Suaugusiems, o ypač vaikams eglu-tės šventė buvo labai įdomi ir links-ma. Vaikai ilgai žaidė ir nuoširdžiai džiaugėsi, sulaukę retos progos susi-burti krūvon.

Per ilgą laiką pasikeitė kai kurių Mūsų skaitytojų adresai. Visi prašo-mi galimai greičiau atsiųsti savo nau-jus adresus Mūsų Sparnų adminis-tracijai šiuo adresu: P. Kuginys, 1844 W. School St., Chicago 13, Ill., U. S. A.

Sekmadienio mokyklos mokiniai su mokytoja M. Plačiene.

Karo audros daugeliui ir iš mūsų tarpo nutraukė gyvybę. Juos likimas paguldė amžinam atilsui svetimoje žemėje. Štai Vokietijoje, Schleswig-Holsteine, Malente miestelio kapinė-se, karių kapų tarpe užtiktas *Jono Kuginio*, gimusio 1907 m. spalio mėn. 24 d., mirusio 1945 m. balandžio mėn. 30 d., kapas.

Nauji įstatai

1957 m. gegužės mėn. 19 d. buvo priimti Chicago Lietuvių Evangeli-kų-Reformatų parapijos visuotino su-sirinkimo šios parapijos įstatai, ku-rie tais pačiais metais mūsų Sinodo buvo patvirtinti.

Įstatus paruošė mūsų Čikagos pa-rapijos valdyba. Pirmas įstatų pro-jektą patiekė Dr. J. Mikelėnas, o vė-liau J. Čigas. Galutinai įstatus su-formulavo komisija iš P. Bružo, J. Čiko ir P. Variakojo.

Žinios iš Tėvynės. Turima žinių, kad 1957 m. rugpiūčio 18 d. Biržuose posėdžiavo Sinodas (pirmą kartą po karo) ir išrinko Kolegiją, kurios prezidentu yra kurat. Kostas Burbulis. Savo pareigas tebeina ten likę trys mūsų kunigai: Superintendentas kun. Adomas Šernas — Nem. Radviliškyje, kun. Povilas Jašinskas — Biržuose ir kun. Mykolas Frankas — Papilyje. Anksčiau praktikuotos kalendos, lankant parapijiečius jų namuose, dabar nebedaroma. Iš anksto parapijiečiai susitaria, kur ir pas ką lauks atvykstančio kunigo. Jie suaukoja maisto ir kitokių dalykų iš kurių paruošiamas bendras vaišių stalas. Skirtą dieną visi susirenka sulaukti kunigo. Čia kiekvienas pagal savo išgales įteikia kunigui auką pinigais bažnyčios išlaikymo reikalams.

Kelmė. Neperseniai gautos nuotraukos, kuriose matoma Kelmės reformatų bažnyčia, klebonijos namas ir Kelmės kapinės prie Kražantės upės. Bažnyčia tebestovi, tik bokšto stogas neapdengtas ir visur matosi šovinių skylės iš praeito karo. Taip pat tebestovi ir klebonijos namas. Gonkos be langų. Vietoje buvusio gėlių darželio, stovi kažkokia tvora. Kapinėse maža matosi kryžių ir kapų, tik medžiai tebestovi kaip anksčiau. Bendras vaizdas slegiantis. Aiškiai matosi, kad nei bažnyčia, nei kapinėmis niekas nesirūpina ir viskas apleista. Turimomis žiniomis ten parapijos nebėra. Korespondentas iš Vokietijos deda tokį priedą: "Toks stovis, aišku, bolševikams patinka. Jiems religija didžiausi nuodai. Nuo tų nuodų jie kada nors išnyks nuo žemės paviršiaus, nes Dievo malūnai dirba lėtai, bet pastoviai".

Kedainiai. Turimomis žiniomis Kedainių reformatų bažnyčia, kur ilsisi kunigaikščių Radvilų palaikai, šiuo laiku yra naudojama kaip sporto mokykla. Pamaldos ten nebelaiko-

mos. Biržuose, Nem. Radviliškyje, Papilyje ir Švobiškyje bažnyčios aptvarkytos ir bažnytinis gyvenimas praktikuojamas.

Anglų Žemuosiuose Rūmuose vyko ilgos diskusijos apie angelus ir demonus. Diskusijų priežastis — Canterburio Anglikonų Bažnyčių suvažiavime skaitytas pranešimas, paruostas ypatingos Anglikonų Valst. Bažnyčios Komisijos ir liečias "stebukladarių", t. y. žmonių, kurie neva Dievo vardu gydo ligas. Šiuo pranešimu ir diskusijomis bažnyčios vadovybė stengėsi nustatyti dvasinių dovanų ribas ir jų būtiną panaudojimą sergančių parapijų narių bažnytiniai - religiniam aprūpinime, tuo užkertant kelią įvairiems sektantams, kurie religiniais motyvais remiama vaizduote ir mystinniai imituojamu sveikatos laukimu, išnaudoja sunkią sergančių žmonių padėtį savo sektos naudai.

Amerikos J. Valstybių Episkopatų Bažnyčių atstovų suvažiavimas jau ketvirtą kartą atmetė pasiūlymą, įsileisti moteris į vadovaujamas vietas bažnyčios veikime.

Amerikos J. V-bėse yra virš 400 moterų-kunigų, kurios priklauso šios rūšies profesiniai Sąjungai. Metinis šios s-gos suvažiavimas įvyko Billings (Montana valstijoje). Šios s-gos narės atlieka kunigų pareigas reformatų, baptistų, kongregacionalistų ir kitose, mažiau žinomų bažnyčių, parapijose. Suvažiavime buvo pabrėžta, kad teologiniais ir istoriniais argumentais remiami faktai, prieš moterų ordinaciją kunigais, vis daugiau nustoja logiškumo, nes bažnyčios palaipsniui įsitikina, kokį didelį įnašą į apaštalavimo ir sielų aprūpinimo sritį įneša moterys — kunigai.

Suvienytos Presbyterionų bažnyčios Amerikoje 169-tas generalinis Sinodas įvykęs Pittsburgh, Pa. prasidėjo geg. 28 d. ir tęsėsi iki birželio 4 d. (1958 m.).

Dalyvauti šiame sinode buvo pakviesta ir Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčia Tremtyje suteikiant jai dviejų delegatų vietas. Kolegijos nutarimu, buvo pavesta kuratoriui Hermanui Paviloniui atstovauti mūsų bažnyčią, kuris sutiko ir dalyvavo šiame sinode, apmokėdamas visas kelionės ir viešbučio išlaidas savomis lėšomis.

Išbuvęs 3 dienas Pittsburghe, mūsų delegatas lėktuvu grįžo į Chicagą ir dalyvavo mūsų sinode padarydamas atatinamą pranešimą.

Šis Presbyterionų Sinodas Pittsburghe, istoriniu atžvilgiu, buvo nepaprastai reikšmingas, kadangi dvi didelės bažnyčios, būtent: "Presbyterian Church in North America" ir "Presbyterian Church in The U. S. A." susijungė į vienetą pasivadindama "United Presbyterian Church in the United States of America". Jos narių skaičius dabar siekia virš 3 milijonų asmenų, kas sudaro daugiau negu visos Lietuvos gyventojų skaičius.

Mūsų delegatui buvo suteikta proga, banketo metu perskaityti trumpą memorandumą apibūdinant mūsų bažnyčios tragingą padėtį pavergtojų tėvynėj. Sąryšyje su šiuo memorandumu sinodas patiekė atatinamą rezoliuciją skatinant Pasaulio Bažnyčių Sąjungą susidomėti šia realybe ir paveikti į Sovietų Vyriausybę kad būtų suteikta daugiau laisvės bažnyčioms Pabaltijos srityje egzistuoti.

Šiame sinode dalyvavo virš 2,000 atstovų, didžiuma jų buvo iš šiaurinės Amerikos kontinento, bet taipgi nemažas skaičius jų buvo atvykę iš visų pasaulio kampų: iš Piet. Amerikos, Europos, Azijos ir Afrikos.

Tame skaičiuje matėsi ir Visser't. Hooft generalinis Pasaulio Bažnyčių Sąjungos sekretorius, su kuriuo H. Paviloniui teko gerokai ilgai asmeniškai pasikalbėti.

Paaiškėjo, kad minėtas gen. sekretorius gerai pažino asmeniškai velionį kun. prof. Povilą Jakubėną, kurį jis įvertino kaip didelę pasaulinio protestantiško judėjimo asmenybę ir apgailestavo dėl jo mirties. Paaiškėjo, taip pat, kad kun. Visser't Hooft vyks į Lenkiją ir į Maskvą ir grįšdamas atgal bandys patekti į Pabaltijos valstybes ištirti ten esančios bažnyčių padėtis. Pažadėjo jis taip pat, susitikti su Lietuvos Ev. Reformatų bažnyčios atstovais ir pakviesti juos į ateinančius Pasaulio bažnyčių kongresus.

Mūsų delegatas H. Pavilonis dalyvavo taipgi Illinois valstijos generaliniame Presbyterionų Sinode, kuris įvyko birželio 3 iki birželio 6 d. Rock Island, Ill. Jis buvo išrinktas nuo Chicagos Presbyterijos kaip pilnateisis delegatas ir visas jo kelionės išlaidas apmokėjo Presbyterionų bažnyčia. Čia irgi jam teko iškelti mūsų bažnyčios egzistavimo klausimai ir pasistengti įgyti moralės ir materialės paramos iš Amerikos tikėjimo brolių,—presbyterionų.

Taigi mūsų bažnyčia nors silpna ir mažutė, bet visgi užima tinkamą pagarbos vietą tarp milžinų pasaulio bažnyčių arenoje.

"Keltas" — naujas lietuvių liuteronų tikiybinis žurnalas, gražiai leidžiamas, aktualaus turinio. Kelią redaguoja redakcinė komisija: Dr. K. Gudaitis, Kun. J. Pauperas ir kun. J. Dagys.

Po ilgos pertraukos vėl galėjome išleisti "Mūsų Sparnus". Daug buvo priežasčių, dėl kurių žurnalas negalėjo anksčiau pasirodyti.

Viena jų — svarbiausia, tai E. Gerulio pasitraukimas iš redaktoriaus pareigų. Mums visiems žinomi jo gabumai žurnalistikos srityje, jo pasišventimas "Mūsų Sparnams".

Reikia tikėtis, kad sveikatai pasitaisius E. Gerulis vėl galės grįžti į redaktoriaus pareigas.

Gera suprantame, kad šiame numeryje yra daug trūkumų. Tikimės, kad su Dievo pagalba žurnalas vis tik atneš atalinkamų teigiamų dvasinių vaisių.

Red.

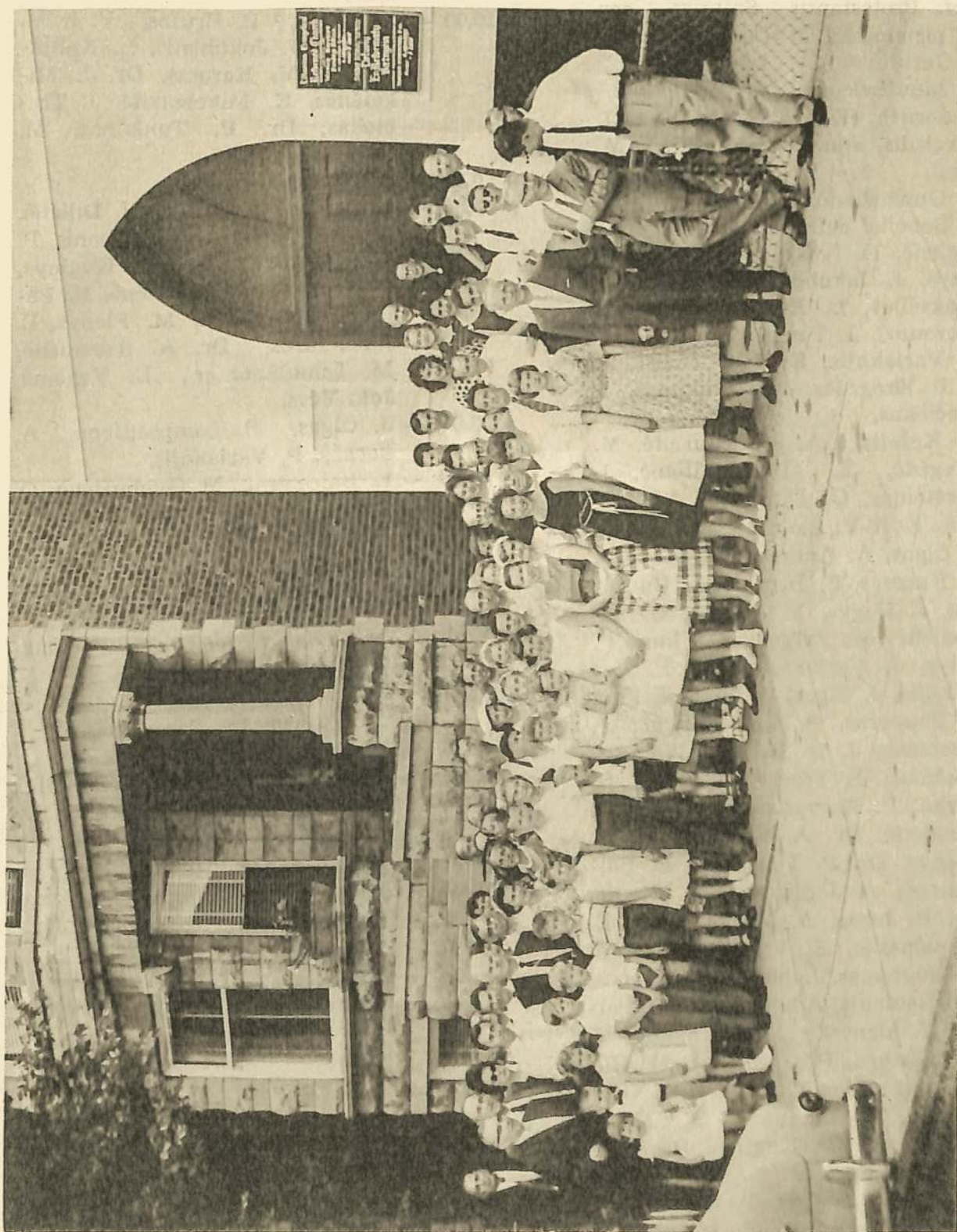
Buvęs Mūsų Sparnų redaktorius kurat. E. Gerulis pakeitė savo adresą. Naujas jo adresas yra šis — 6805 S. Campbell Ave., Chicago 29, Ill., N. S. A.

Pirmą kartą Vienos Universiteto istorijoje universiteto redaktoriumi yra išrinktas evangelikų teologas — Prof. Dr. phil. et Lic. E. Schneider.

Amerikiečių "Woman's Day" žurnalas, turintis kelių milijonų tiražą, atspausdino kurat A. Devenienės angliškai parašytą straipsnį apie Laisvės statulos reikšmę ir amerikiečių laisvinimo pastangas. Už šį straipsnį buvo paskirta premija.

*Kuratoriai Adomas ir Petras Šernai su šeimomis
ir Jonas Šernas iš Rockford, Ill.
Nuotraukoj trūksta P. Šerno sūnelio*

Dalis 1959 m. Sinodo dalyvū,

PADĒKA IR PAKVITAVIMAS

- Nuo 1955 m. liepos m. 9 d. iki 1959 m. liepos m. "Mūsu Sparnu" kasai atsiuntē:
- \$54.00 — Dr. M. Devenis 1955 ir 1956 m.,
 - \$25.00 — Liet. Protestantų Sąjunga per jos pirmininką Dr. Devenį 1955 m., E. Gerulis,
 - \$14.60 — P. Januševičius,
 - \$10.00 — J. Šernas (Kanada), M. Yčas, J. Suveizdis, kun. A. Trakis, M. Cirul,
 - \$ 6.00 — M. Guobužienė,
 - \$ 5.00 — D. Bobelis, dailin. Dagys, Z. Dalibogienė, O. Ivaškienė, Dr. P. Šepetys, J. Jakubonis, J. Trečiokas, (Oakville), D. Evans, J. Šernas (Toronto), J. Tunkūnas,
 - \$ 4.00 — V. Variakojis, K. Mikelėnaitė, J. ir D. Kregždės, A. Jankūnas, J. Trečiokas,
 - \$ 3.00 — P. Kėželis, A. Michuraitė, M. Kregždė, E. Pušneraitienė, J. Beršteinas, O. Dubraitė, A. Klemas, E. ir V. Žiobriai,
 - \$ 2.00 — P. Čigas, A. Andrews, V. Kavolis, V. Karosas, P. Bružas, A. Undzenas, J. Dagys, M. Plepys, O. Tilindienė, M. Zablockas, kun. P. Dilys, J. Variakojis sen., P. Variakojis, J. Čigas, P. Lapienė, kun. J. Pauperas, P. Lampsaitienė, G. Kartanas, J. ir M. Variakojai, J. Šikšnius, J. Yčas, V. Šarka, N. Šarka, P. Narvydas, M. Nagis, E. Austienė, Dr. A. Krisiukėnas, K. Plepys, Dr. P. Tunkūnas, E. Balcerienė, A. Jodinskas, M. Stonie, Dr. P. Jaras, A. Motiejūnienė, E. Mamonaitis, E. Varankienė, kun. S. Neimanas, Laumytė, P. Šernas, Ar. Ramonis, Ad. Ramonis, S. Palšis, F. Šlenteris, J. Kaufmanas, V. Girdauskas, P. Jašinskas, G. Rumia, M. Yčas (Kanada), P. Grybienė, A. Balčiūnas, J. Dagys (Rockford), P. Kuginys, Prof. Dr. C. Regel,
 - \$ 1.00 — O. Kregždienė, O. Tunkūnaitė, A. Hermanas, J. Skinderis, inž. L. Grinius, O. Janek, H. Petkienė.
 - \$ 0.88 — J. Pipynė.

Aukas, už kurias iš anksto dėkojame, prašome siųsti šiuo adresu: P. Kuginys, 1844 W. School St., Chicago 13, Ill.

Kun. S. Neimanas praneša, kad Čikagos liet. ev. ref. parapijos labdarybės fondui 1958 m. Kalėdų proga aukojo:

- \$100.00 — Dr. E. Gurskis — Pauža.
- \$ 20.00 — Dr. J. Vaitaitis su šeima, V. Uznys.
- \$ 10.00 — J. Dagys, P. Bružas, V. ir M. Jankus, J. Jokubonis, L. Knepfmilleris, V. Karosas, Dr. J. Mikelėnas, K. Mikelėnaitė, J. Trečiokas, Dr. P. Tunkūnas, M. Vaidyla.
- \$ 9.00 — J. Totoris su šeima.
- \$ 5.00 — J. Dagys (Rockford), H. Dilienė, A. ir J. Ivaškai, J. Jakubonis, P. Kėželis, J. Kregždė, P. Kuginys, J. Kutra, K. Neimanienė, H. Pavilonis, J. Palšis, M. Plepys, E. Pušneraitis, Dr. A. Šabanienė, M. Tamulėnas sr., E. Vegienė, Jok. Yčas.
- \$ 3.00 — J. Čigas, P. Lampsaitienė, A. Šernas, P. Variakojis.
- \$ 2.00 — E. Balcerienė, M. Guobužienė, O. Kregždienė, I. Peliacevskienė.

Kolegijos pranešimas

Mūsų bažnyčiai Čikagoje pirkti paaukojo dar šie aukotojai:

- \$100.00 — kurat. H. Dilienė, E. Yčaitė-Lessman, Dr. Šabanienė,
- \$ 25.00 — Motiejus Tamulėnas, sen.,
- \$ 20.00 — Jokūbas Trečiokas (Oakville), Mykolas Vaidyla, Ziono Liet. Ev. Liuteronų Parapijos Taryba,
- \$ 15.00 — Hypatija Yčaitė-Petkienė,
- \$ 10.00 — Julius Bernšteinas, Petras Kuginys, E. Railienė, M. Tamulėnas (Gardner, Mass.),
- \$ 5.00 — Dr. M. Yčas (Toronto), Skeberdytė-Metelienė, E. Pušneraitienė.

REMKIME EVANGELIŠKĄJĄ SPAUDĄ.

